

Nr 114

Kungl. Maj:ts proposition angående organisationen av polisväsendet i vissa delar av Norrbottens län; given Stockholms slott den 23 februari 1956.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Hedlund

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att den statliga polisen inom Bodens och Kalix skyddsområden bibehålles. Skyddsområdespolisen i Kalix anslutes till poliskåren i Boden, som därvid ges namnet Norrbottens statliga poliskår. Statspolispatrullerna i Tornedalen föreslås skola utgå ur statspolisorganisationen. I stället inrättas jämlikt 4 § polislagen mot patrullerna svarande särskilda tjänster inom vederbörande polisdistrikts organisation.

Förslag framlägges om godkännande av vissa tillägg till 1942 års avtal med Bodens stad angående polisverksamhetens fullgörande inom staden. Dessa tillägg innebär, att den till statsverket utgående ersättningen avväges på ett väsentligt riktigare sätt än f. n.

Slutligen föreslås åtgärder vilka är ägnade att minska de olägenheter och kostnader som den speciella organisationen av polisväsendet i Luleå och Haparanda medför för dessa båda städer.

Den föreslagna nyorganisationen avses skola träda i kraft den 1 juli 1957.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23
februari 1956.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, finans- och civildepartementen anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund.

Polisväsendets organisationsnämnd har i december 1955 avlämnat betänkande med förslag om polisväsendets organisation inom vissa delar av Norrbottens län. Betänkandet har varit föremål för remissbehandling. Jag anhåller nu att få upptaga hithörande frågor till behandling.

I. Inledning

Norrbottens län utgör ett gränslän. Inom länet förekommer vidare två betydelsefulla militära skyddsområden, Bodens och Kalix skyddsområden. Nu nämnda förhållanden har medfört, att särskild uppmärksamhet måst ägnas den polisverksamhet, som omfattar främlingskontrollen, den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdagande av spioneri m. m. samt bevakningen av militära anläggningar och förråd. På grund härav har polisväsendet inom de berörda områdena av länet kommit att utformas på ett sätt, som avviker från polisorganisationen i övrigt i riket.

Inom Bodens och Kalix skyddsområden samt inom området närmast landgränsen mot Finland finnes — förutom de vanliga kommunala polis-kårerna i städerna Luleå och Haparanda och på landsbygden samt statspolisen i Luleå — dels en helt statlig poliskår i Boden för reguljär polisverksamhet i Bodens stad samt bevakning inom Bodens skyddsområde, dels en statlig skyddsområdespolis i Kalix skyddsområde, och dels statspolispatruller i Tornedalen, vilka — formellt anslutna till statspolisavdelningen i Luleå — har till huvudsaklig uppgift att kontrollera främlingstrafiken vid gränsen mot Finland. Vissa polisuppgifter fullgöres dessutom av den tullverket tillhörande kust- och gränsbevakningspersonalen.

Den statliga poliskåren i Boden inrättades år 1942 (prop. 342/1942, riksd. skr. nr 458/1942), varvid förutsattes, att den statliga polisen i Boden även

skulle sörja för den reguljära polisverksamheten i staden. Statens åtagande i detta hänseende har reglerats i ett avtal mellan Kronan och staden, varigenom Kronan på vissa villkor — innefattande bl. a. viss årlig ersättning från staden jämte kostnadsfri tillgång till lokaler m. m. — övertagit den skyldighet att sörja för polisverksamhetens upprätthållande i Bodens stads polisdistrikt, som åligger städer enligt lagen om polisväsendet i riket. Avtalet, som icke är tidsbestämt, innehåller ej någon bestämmelse ifråga om uppsägning.

Den statliga polisen i Kalix skyddsområde tillkom i april 1948 som ett provisorium, sedan bevakningen inom området genom militär personal upphört.

Den nu gällande organisationen inom de berörda områdena har sålunda uppbyggts så småningom genom partiella beslut. Den har därvid blivit oenhetligt utformad och detta har medfört olägenheter och svårigheter vid polisarbetets fullgörande. På grund härav har frågan om en mera ändamålsenlig organisation av polisväsendet inom de berörda områdena ansetts böra närmare utredas.

Genom beslut i juni 1953 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för inrikesdepartementet att tillkalla särskilda sakkunniga för att utreda polisväsendets organisation i vissa delar av Norrbottens län och därmed sammanhängande spörsmål. Efter slutfört uppdrag avgav de sakkunniga ett den 1 oktober 1954 dagtecknat betänkande med förslag angående en ny polisorganisation inom de berörda områdena.

Enligt de sakkunniga — i fortsättningen kallade polisutredningen — syntes ett flertal lösningar av organisationsspörsmålen kunna ifrågakomma. Utredningen hade närmare undersökt tre alternativ, nämligen en helt kommunal polisorganisation — alternativ I —, en delvis statlig organisation, som byggde på den befintliga statliga poliskåren i Boden — alternativ II —, och slutligen en sådan organisation, som byggde på ett förstatligande av den nu kommunala poliskåren i Luleå — alternativ III.

En helt kommunal polisorganisation skulle enligt utredningen innebära, att den kommunala polisen inom de berörda områdena utökades, så att den under vederbörande landsfiskals ledning kunde ombesörja även bevakningen av militära anläggningar och förråd samt främlingskontrollen. Utbyggnaden skulle ske genom att polisdistrikten inom skyddsområdena och i gränstrakterna mot Finland jämlikt 4 § polislagen ålades att för de speciella uppgifterna anställa ett angivet antal polismän för hela rikets behov. Polisdistrikten skulle gottgöras kostnaderna i anledning av utökningen genom statsbidrag enligt 15 § 1 mom. polislagen. Ett genomförande av denna lösning skulle förutsätta, att avtalet mellan Kronan och Bodens stad bringades att upphöra samt att den statliga poliskåren i Boden och Kalix avvecklades.

Med en delvis statlig polisorganisation med Boden som basort skulle den

statliga polisen i Boden bibehållas och utökas med den statliga skyddsområdespolisen i Kalix. Statspolisens patruller i Tornedalen skulle indragas och den statliga poliskåren skulle ökas med motsvarande antal polismän. Landsfiskalen i Boden skulle under landsfogden i länet vara chef för den statliga poliskåren. Från denna skulle personalen placeras ut till tjänstgöring i de olika polisdistrikten för bevakning och främlingskontroll.

Med en delvis statlig polisorganisation med Luleå som basort skulle polisverksamhetens upprätthållande i Luleå övertagas av staten mot viss avtalsmässigt reglerad ersättning m. m. Till den statliga poliskåren i Luleå skulle anknytas personal för de speciella uppgifterna inom skyddsområdena och i gränstrakterna mot Finland. Den statliga poliskåren skulle vidare dimensioneras så, att den även kunde fullgöra de arbetsuppgifter, som nu åvilar statspolisavdelningen i Luleå. En polismästare skulle vara chef för kåren, vilken skulle lyda under landsfogden som länspolischef och länsstyrelsen som högsta polismyndighet i länet. Från poliskåren skulle personal utplaceras i de olika polisdistrikten för ombesörjande av bevakningsuppgifter och främlingskontroll. Enligt den här angivna organisationen skulle Bodens stad själv svara för den reguljära polisverksamheten inom staden. Gällande avtal mellan Kronan och staden måste därför bringas att upphöra.

Utredningen förordade ett genomförande av Luleå-alternativet.

Över förslaget avgavs yttranden av länsstyrelsen i Norrbottens län — efter hörande av landsfogden och ett flertal polischefer i länet m. fl. — statskontoret, generaltullstyrelsen, riksåklagarämbetet, chefen för armén — efter hörande av militärbefälhavaren i VI militärområdet, kommandanten i Boden och försvarsområdesbefälhavaren i Kalix försvarsområde — statspolisintendenten, statens lönenämnd samt polisväsendets organisationsnämnd.

Vidare avgavs yttranden av stadsfullmäktige i Boden, Luleå och Haparanda, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska polisförbundet, Sveriges juristförbund och Tornedalskommunernas förbund.

Remissmyndigheterna motsatte sig i allmänhet ett genomförande av utredningens förslag. Endast statskontoret och stadsfullmäktige i Luleå tillstyrkte detsamma. Statspolisintendenten, polisväsendets organisationsnämnd, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska polisförbundet, Tornedalskommunernas förbund, två polischefer och föreningen Norrbottens läns landsfiskaler framhöll, att utredningen till närmare övervägande bort upptaga frågan om ett förstatligande av hela polisväsendet i de av utredningen berörda områdena. Stadsfullmäktige i Boden förordade, att utredningens Boden-alternativ måtte genomföras. Staden utgick ifrån, att avtalet mellan Kronan och staden är ouppsägbart, och åberopade till stöd härför viss utredning. Landsfogden i Norrbottens län förordade — med instämmande av ett flertal polischefer — ett modifierat Luleå-alternativ. Länsstyrelsen fann sig kunna godtaga såväl utredningens som landsfogdens Luleå-förslag.

Enligt detta senare förslag — i det följande benämnt alternativ IV — skulle en statlig, från de kommunala poliskåren helt fristående kår med Luleå som basort sörja för de särskilda polisuppgifterna inom länet med bevakning av skyddsområdena samt gräns- och främlingskontrollen. Kåren borde, liksom nu är fallet med skyddsområdespolisen i Kalix, stå direkt under landsfogdens befäl. Den för länet avsedda stödorganisationen (nuvarande statspolisavdelningen i Luleå) skulle därvid, med bibehållande av nuvarande numerär och hävdvunnen uppdelning på kriminal- och ordningspolis, såsom ett »rörligt kommando» ingå i den statliga kåren och direkt ledas av landsfogden. Såsom medhjälpare åt landsfogden skulle vid kåren finnas en befattningshavare, lämpligen kallad polisintendent, med samma tjänstställning och lönegradsplacering som biträdande landsfogde. Kåren skulle själv ha att svara för sin rekrytering, varigenom de för Luleå stad speciella rekryteringssvårigheterna skulle försvinna. Förslaget ansågs innebära, att en enhetlig polisorganisation med klara befälslinjer och klart angiven ansvarsfördelning erhöles inom länet. Det ansågs därjämte medföra de bästa förutsättningarna för samarbete genom *en* polisiär myndighet mellan å ena sidan polispersonalen och å andra sidan militärmyndigheterna och tullverket. Liksom enligt alternativ III skulle Bodens stad själv svara för den reguljära polisverksamheten inom staden. Till skillnad från nämnda alternativ skulle detta gälla även för Luleå stad. Staden skulle dock befrias från skyldigheten att hålla statspolis.

Med hänsyn till den kritik, som sålunda framförts mot ett genomförande av utredningens förslag, uttalade jag i proposition nr 84 till 1955 års riksdag angående anslag för budgetåret 1955/56 till poliskåren i Boden m. m., att detsamma enligt min mening ej då borde läggas till grund för proposition i ämnet. Frågan borde göras till föremål för fortsatt utredning. Härvid syntes det av landsfogden i Norrbottens län framlagda, av länsstyrelsen understödda förslaget böra närmare övervägas. Oberoende av vilken lösning som valdes, borde förhandlingar i frågan upptagas med representanter för Bodens stad. Därest det i anslutning till dessa förhandlingar skulle anses påkallat, borde det få ankomma på Kungl. Maj:t att uppsäga det gällande avtalet mellan Kronan och staden. Den fortsatta utredningen borde bedrivas i sådan takt, att åtminstone ett principförslag till ny organisation av polisväsendet inom de berörda delarna av Norrbottens län kunde underställas 1956 års riksdag. Mot vad sålunda anförts uttalade riksdagen icke någon erinran.

Den 6 maj 1955 uppdrog Kungl. Maj:t åt polisväsendets organisationsnämnd att i samråd med av chefen för inrikesdepartementet förordnade sakkunniga skyndsamt ytterligare utreda frågan om polisväsendets organisation i de berörda delarna av Norrbottens län. Den 18 juli 1955 tillkallade jag som sakkunniga dåvarande byråchefen i inrikesdepartementet, nuvarande ledamoten av lagberedningen A. O. R. Brunnberg, statskommissarien B. Kull och statspolisintendenten G. Å. L. Thulin. Efter slutfört uppdrag har

organisationsnämnden den 12 december 1955 avlämnat betänkande med förslag angående polisväsendets organisation inom Bodens och Kalix skyddsområden samt gränstrakterna mot Finland.

II. Polisväsendets organisationsnämnds betänkande

A. Utredningsarbetets bedrivande, den nuvarande organisationen m. m.

Utredningsarbetets bedrivande. För att få underlag för sin bedömning av den föreliggande organisationsfrågan har organisationsnämnden, fördelad på ett antal arbetsgrupper, bedrivit studier och företagit vissa undersökningar inom samtliga av utredningen berörda polisdistrikt utom Kare-suando. I samband med undersökningarna har kontakt tagits med varje av utredningen berörd kommun, huvudsakligen för erhållande av uppgifter om och synpunkter på kostnaderna för polisväsendet inom polisdistrikten. Organisationsnämnden har enligt erhållet uppdrag fört förhandlingar med representanter för Bodens stad beträffande det år 1942 ingångna avtalet mellan Kronan och staden angående Kronans övertagande av stadens polisväsende m. m.

Polisväsendets organisation. Polisväsendet inom Bodens och Kalix skyddsområden samt inom området närmast landgränsen mot Finland företer f. n., från flera synpunkter sett, en heterogen bild. Förutom de vanliga kommunala poliskårerna i städerna Luleå (med statspolisavdelning) och Haparanda samt på landsbygden finnes dels den i oktober 1942 upprättade, helt statliga poliskåren i Boden för reguljär polisverksamhet inom Bodens stad samt bevakning och främlingskontroll inom Bodens skyddsområde, dels den statliga, direkt under länsstyrelsen i Norrbottens län lydande skyddsområdespolisen i Kalix skyddsområde, vilken tillkom i april 1948 såsom ett provisorium, sedan bevakningen genom militär personal inom skyddsområdet upphört. Slutligen har från statspolisavdelningen i Luleå, huvudsakligen för kontroll av främlingstrafiken vid gränsen mot Finland, personal avdelats för tjänstgöring inom vissa landsfiskalsdistrikt i Tornedalen. Denna personal har fördelats på tre patruller, stationerade i Haparanda, Övertorneå resp. Pajala.

Detaljerna i polisväsendets organisation inom områdena ifråga framgår av uppgjord tablå (*Bilaga A*). Som synes av tablåen utgör det sammanlagda antalet polismanstjänster och arvodesbefattningar för polismän i områdena 215, inberäknat samtliga tjänster och befattningar inom Råneå och Överluleå-Edefors polisdistrikt samt Överkalix polisdistrikt, vilka endast till vissa delar ingår i Bodens resp. Kalix skyddsområde.

I fråga om de aktuella organisations- och arbetsförhållandena i övrigt inom berörda områden har organisationsnämnden hänvisat till den redo-

görelse härför, som lämnats i polisutredningens betänkande. I denna redogörelse anfördes bl. a. följande.

Den statliga poliskåren i Boden är — under landsfiskalen som chef — organiserad på tre avdelningar, nämligen en kriminalavdelning om två rotlar, en ordningsavdelning och en bevakningsavdelning. Kriminalavdelningen (kriminalavdelning I) verkställer spaning och utredning angående dels inom Bodens stad begångna brott, dels ock inom övriga delar av Bodens skyddsområde begångna brott av beskaffenhet att fråga om ansvar därför skall handläggas som militärt mål, allt såvitt utredningen icke enligt den militära rättegångslagen skall ombesörjas av militär myndighet. Kriminalavdelningen (kriminalavdelning II) utför främlingskontroll och underrättelsetjänst inom hela skyddsområdet. Det åligger dessutom kriminalavdelningen att biträda vid brottsutredningar inom Överluleå landsfiskalsdistrikt enligt samma grunder, som gäller för statspolisens verksamhet. Ordningsavdelningen ombesörjer ordningshållning inom Bodens stad och utredningar rörande inom staden begångna ordningsförelseer samt vakthållning på polisens station. Bevakningsavdelningen fullgör bevakningstjänst och i samband därmed ordningshållning inom skyddsområdet utanför Bodens stad, därvid avdelningen särskilt skall söka hindra att befästningsanläggningarna obehörigen utforskas samt att skada tillfogas försvarsväsendets egendom. Personal ur kåren skall kunna tagas i anspråk utanför polisdistriktet i likhet med statspolis. För samarbetet mellan polischefen och kommandanten i Boden i fråga om den del av polisverksamheten, som avser militära förhållanden, beordrar kommandanten en officer av lägst kaptens grad ur Bodens garnison att utan särskild ersättning vara militärassistent hos polischefen. F. n. tjänstgör adjutanten hos kommandanten jämväl som militärassistent.

Den statliga polisen i Kalix skyddsområde, fördelad på tre patruller, en i Kalix, en i Morjärv och en i Överkalix, fullgör huvudsakligen främlingskontroll samt bevakning, vilken senare i första hand avser förhindrande av skadegörelse på försvarets egendom och obehörigt utforskande av befästningsanläggningarna. Bevakningen fullgöres under patrullresor. Därvid skall i den mån så kan ske jämväl uppmärksamhet ägnas åt sådana arbetsuppgifter, som i allmänhet ankommer på statspolisens ordningsavdelningar. Försvarsområdesbefälhavaren anvisar de arbetsuppgifter, som påkallas ur militära synpunkter.

Luleå stad. Poliskåren i staden är fördelad på dels den för tjänstgöring inom staden avsedda polispersonalen, dels ock statspolisavdelningen. Den för tjänstgöring inom staden avsedda polisen — organiserad på en kriminalavdelning och en ordningsavdelning — fullgör reguljär polistjänst inom staden. Statspolisavdelningen fullgör de arbetsuppgifter, som åvilar statspolisavdelningarna i allmänhet. Bevakningen av den nytillkomna delen av Bodens skyddsområde, omfattande Luleå stad samt Nederluleå socken m. m., är ordnad efter provisoriska linjer. Den särskilda polistjänsten inom nämnda område fullgöres till övervägande delen av poliskåren i Boden. I fråga om bevakningen av vägarna och främlingskontrollen lämnas visst bistånd av de lokala polisorganen. Utlänningskontrollen å fartyg i Luleå hamn sker med biträde av tullförvaltningspersonal. Statspolisens ordningsavdelning biträder vid sina patrullresor inom skyddsområdet i någon mån med bevakningen, vilken åligger poliskåren i Boden.

Statspolispatrullerna i Tornedalen är huvudsakligen av-

sedda för främlingskontroll i samarbete med de lokala polisorganen i gränstrakterna mot Finland samt tullverkets kust- och gränsbevakningspersonal. Patrullerna skall därutöver fullgöra på statspolis i allmänhet ankommande uppgifter.

Tullväsendets organisation. Med hänsyn till det livliga samarbete, som f. n. äger och måste äga rum mellan polis- och tullpersonal inom berörda delar av Norrbottens län, synes tullväsendets organisation inom områdena ifråga böra något beröras.

Vid lokaltullförvaltningen (tullkamrarna i Luleå och Haparanda samt tullstationen i Nederkalix) finnes 47 tullmanstjänster, vid kustbevakningen (Luleå kusttullmästarområde) 12 tullmanstjänster, fördelade på 2 kustposter och 3 bevakningspatruller, samt vid gränsbevakningen (Haparanda gränsdistrikt, bestående av Haparanda, Karungi, Övertorneå, Pello, Pajala och Muodoslompolo gränstullmästarområden) tillhopa 131 tullmanstjänster, fördelade på 15 gränsposter och 42 bevakningspatruller.

Nyligen har slutförts en utredning angående organisationen av gränsbevakningen inom Haparanda gränsdistrikt. Det på grundval av denna utredning framlagda förslaget innebär dock ej någon förändring av den nuvarande gränsbevakningens allmänna struktur. Den s. k. spridda posteringsorganisationen kommer sålunda att bibehållas. Förslaget innebär i stort sett endast vissa förskjutningar i fråga om bemanningen vid de olika gränsposteringarna. Därest förslaget genomföres, kommer det totala antalet tullmanstjänster inom Haparanda gränsdistrikt att minska från 131 till 127.

I fråga om kust- och gränsövervakningen samt samarbetet mellan polispersonalen och tullverkets personal har polisutredningen anfört bl. a. följande.

Den samverkan mellan flera personalgrupper, som är nödvändig vid fullgörande inom rikets kust- och gränstrakter av vissa uppgifter, vilka principiellt är av polisiär natur, regleras genom kungörelsen den 20 oktober 1944 (SFS nr 722) om övervakande av samfärdseln över rikets gränser i krig eller krigsfara (gränsövervakningskungörelsen) som, med viss ändring, fortfarande är gällande. Nämnda övervakande ankommer på polis-, passkontroll- och tullpersonal samt militär personal (gränsövervakningspersonalen). Gränsövervakningen omfattar ej endast kontroll över efterlevnaden av de författningar, som reglerar in- och utresa till och från riket samt in- och utförsel av gods och valuta, utan även verksamhet till skydd för rikets säkerhet. Samarbetet mellan polispersonalen samt tullverkets personal har i praktiken utbyggts i överensstämmelse härmed. En uppdelning av arbetsuppgifterna mellan polis- och tullpersonal och en reglerad samordning av dessa personalgruppers verksamhet i fråga om gränsövervakningsuppgifter saknas emellertid. Samarbetsviljan har dock hos båda personalgrupperna varit god. Beträffande passkontrollverksamheten samt övervakningen av persontrafiken över gränserna i övrigt inom ifrågavarande delar av Norrbottens län gäller följande.

I Luleå och Haparanda omhänderhas övervakningen av persontrafiken av

den lokala polismyndigheten. I Luleå biträder personal vid tullkammaren med övervakning av den persontrafik till och från utlandet, som äger rum sjöledes. I Haparanda är en tullförvaltare förordnad till biträdande passkontrollföreståndare och kontrollen utföres av tullbevakningspersonalen vid tullkammaren. Övervakningen av persontrafiken över gränsen mot Finland ombesörjes i huvudsak av tullverkets gränsbevakningspersonal i Haparanda gränsdistrikt. Kontrollen av utlänningar, som uppehåller sig å svenskt område i gränstrakterna mot Finland, ombesörjes av de i Tornedalen stationerade statspolispatrullerna samt ortspolisen och tullverkets gränsbevakningspersonal gemensamt. I verksamheten till skydd mot de landsskadliga brotten inom ifrågavarande gränstrakter samverkar statspolisen i Luleå, statspolispatrullerna i Tornedalen, den lokala polisen samt tullverkets kust- och gränsbevakning. Ledningen av tullpersonalens polisverksamhet utövas av landsfogden i samråd med tullverkets gränschef. Skriftlig organisationsplan enligt gränsövervakningskungörelsen är icke uppgjord i avvaktan på nu ifrågavarande utredningar om polisväsendets organisation.

B. Allmänna synpunkter

1. Den nuvarande polisorganisationens brister m. m. Polisutredningen har i kap. 6 i sitt betänkande närmare redogjort för de brister, som vidlåder den nuvarande polisorganisationen inom berörda områden. De konstaterade bristerna kan i stort sett sammanfattas sålunda:

- a) polisväsendets organisation är oenhetlig i vad avser anställnings-, befäls- och tjänstgöringsförhållanden;
- b) olika poliskårer med delvis samma arbetsuppgifter är verksamma inom samma territoriella områden; inom ramen för gällande organisation har fullgod samordning icke kunnat åvägbringas vare sig ifråga om polisarbetet eller den medverkan befattningshavare i tullverket skall lämna vid lösandet av vissa polisuppgifter, vilket haft till följd att dubbelarbete i viss utsträckning förekommer;
- c) tillräckliga föreskrifter för tullpersonalens medverkan vid polisuppgifter finns icke;
- d) statspolisavdelningen i Luleå har bestämts till sådan storlek, att svårigheterna för Luleå stad att sörja för polisverksamhetens behöriga upprätthållande blivit så stora, att de påkallar särskilda åtgärder; rekryteringsunderlaget för statspolisavdelningen är för litet, varför utbildningen av personal jämväl för statspolisavdelningens behov är ekonomiskt betungande för staden;
- e) vid den provisoriskt organiserade, ställiga poliskåren i Kalix skyddsområde föreligger svårigheter att rekrytera och behålla personal, främst därför att nuvarande anställningsförhållanden icke bereder personalen tillräcklig trygghet samt befordringsutsikterna vid kåren är obetydliga;
- f) kostnaderna för Haparanda stads polisväsende har på grund av stadens karaktär av gränsstad blivit alltför betungande för staden.

Organisationsnämnden konstaterar i likhet med polisutredningen, att förhållandena på polisväsendets område i här berörda delar av Norrbottens län icke är helt tillfredsställande. Det betonas emellertid, att de organisatoriska bristerna icke är av så allvarlig art, att de i högre grad påverkat

polisverksamhetens effektiva fullgörande. Med hänsyn härtill bör det vara möjligt att, oavsett på vilket sätt frågan i övrigt om polisväsendets organisation inom områdena löses, genomföra åtgärder, som bidrager till att främja polisarbetet. Med utgångspunkt från polisutredningens förslag till sådana åtgärder har organisationsnämnden därför förordat a) sammanslagning av Bodens och Överluleå resp. Nederkalix och Töre landsfiskalsdistrikt, b) decentralisering av polisbevakningen av militära anläggningar och förråd samt främlingskontrollen så, att varje lokal polischef inom sitt distrikt får ansvaret för dessa arbetsuppgifter och c) reglering genom uppgjorda planer för varje polischefsdistrikt av dels den särskilda polisverksamheten inom skyddsområden och gränstrakter, dels ock tullpersonalens i kust- och gränsdistrikten medverkan vid den särskilda polisverksamhetens, i synnerhet främlingskontrollens, fullgörande. Med hänsyn till samordningskravet synes i dessa tjänstgöringsplaner böra anges samtlig polis- och tullpersonalens inom vederbörande distrikt medverkan vid främlingskontroll, trafikövervakning och annan på ordningsstatspolisen ankommande verksamhet. Vid utarbetandet av planerna synes vidare böra eftersträvas en utvidgning av tullpersonalens medverkan vid främlingskontrollen till att omfatta ej endast rapportering utan jämväl verkställande av vissa enklare utredningar.

I detta sammanhang framhåller organisationsnämnden som sin uppfattning, att tullpersonalen för sin skyldighet att biträda vid gränsövervakningen icke bör uppbära särskild ersättning. Nämnden anser, att denna skyldighet bör ingå i vederbörande personals ordinarie arbetsuppgifter.

Organisationsnämnden föreslår vidare — med hänsyn till de avsevärda fördelar som därav vinnes i fråga om bättre utnyttjande och disponerande av polispersonalen — att vederbörande statliga och kommunala myndigheter samverkar för att genom sammanslagning inom det till bildande föreslagna Nederkalix-Töre landsfiskalsdistrikt samt inom Haparanda och Pajala landsfiskalsdistrikt av nuvarande polisdistrikten till nya, med vederbörande åklagardistrikt sammanfallande enheter åstadkomma en mera rationell polisdistriktsindelning.

Genom dessa — på Kungl. Maj:t och vederbörande statliga och kommunala myndigheter ankommande — åtgärder torde ernås avsevärda förbättringar i den nuvarande polisorganisationens effektivitet.

2. *Krav på organisationsenheternas allmänna struktur.* En decentralisering av den särskilda polisverksamheten, varigenom varje lokal polischef kommer att ansvara för all polisverksamhet inom det egna polischefsdistriktet, kommer självfallet att innebära, att riskerna för dubbelarbete vad gäller den polischefen direkt underställda personalen elimineras. En sådan decentralisering, vilken jämväl innebär, att all den personal, som avses för tjänstgöring inom ett och samma polischefsdistrikt, ställes under polischefens befäl, bör därför genomföras.

Enligt organisationsnämndens uppfattning torde det emellertid knappast

kunna råda något tvivel om att det för arbetet inom polischefsdistriktet (polisdistriktet) är lyckligast, om all personal inom varje distrikt gemensamt bildar ett arbetslag och får arbeta under samma allmänna betingelser, erhåller samma utrustning, samma huvudman och samma rent tjänstemässiga möjligheter m. m. En annan ordning torde, i varje fall om samtlig personal i distriktet har arbetsuppgifter av i stort sett samma allmänna karaktär, förr eller senare leda till dualism.

Avsteg från regeln om absolut enhetlighet vad angår polispersonalens inom ett och samma polisdistrikt anställningsförhållanden och övriga villkor bör göras endast i sådana polisdistrikt inom Bodens och Kalix skyddsområden, där den särskilda polisverksamheten till väsentlig del innefattar bevakning av militära anläggningar och förråd. Denna bevakning, som har beröringspunkter närmast med vakthållningsverksamhet, synes visserligen böra samordnas med den egentliga polisverksamheten men ändock i visst avseende avgränsas från denna, främst på grund av att den regleras av rent militära önskemål. Av de yttranden, som olika militärmyndigheter avgivit över polisutredningens betänkande, framgår, att dessa myndigheter helt delar denna uppfattning. Det bör i detta sammanhang jämväl framhållas, att främlingskontrollen inom skyddsområdena avser en säkerhetstjänst, som sträcker sig längre än den utlänningskontroll, som i allmänhet åvilar polisen. Nu nämnda förhållanden kräver i och för sig, från såväl vederbörande polischefers som polispersonals sida, en arbetsteknik vad angår samråd, rapportgivning, tjänstgöringens ordnande och anpassning efter militära önskemål etc., som i viss mån avviker från den, som tillämpas vid utövningen av den egentliga polisverksamheten. Av denna anledning har organisationsnämnden funnit sig kunna beträffande polisdistrikt, där bevakning av militära anläggningar och förråd skall ingå i arbetsuppgifterna för polispersonal, förorda en tjänstgöringsplacering av arbetsgrupper ur annan polisorganisation.

Beträffande övriga distrikt, d. v. s. sådana, där den särskilda polisverksamheten innehåller endast moment hänförliga till polisverksamhet i egentlig mening, har organisationsnämnden efter noggranna överväganden funnit sig icke kunna föreslå avsteg från principen, att samtliga polismän bör i alla avseenden vara underkastade samma villkor. Detta ställningstagande har i hög grad påverkats av det förhållandet, att skyddsområdenas (befästningsområdenas) antal och utsträckning enligt skyddsområdeskungörelsen den 21 oktober 1955 kan komma att växla från tid till annan. Denna omständighet kräver, i högre grad än vad som gäller i gränstrakterna, där numerären av tullpersonalen i första hand utgör regleringsfaktorn, att möjligheterna till en mera elastisk personaldisponering ägnas uppmärksamhet. Det förtjänar enligt organisationsnämnden i detta sammanhang särskilt framhållas, att frågan om utsträckningen i varje fall av Bodens skyddsområde f. n. är föremål för prövning.

3. *Polisväsendets ledning.* Den oenhetlighet i befälshänseende, som f. n. präglar polisväsendet inom Bodens och Kalix skyddsområden samt gränstrakterna mot Finland, är främst tillfinnandes på polischefsplanet. En genomförd decentralisering av den särskilda polisverksamheten kommer att skapa klarare befälslinjer och underlätta landsfogdens ledning. Vad särskilt angår den sistnämnda torde ett genomförande av någotdera av förslagsalternativen I—IV icke komma att innebära någon ändring i jämförelse med nu rådande förhållanden. Visserligen skall f. n. exempelvis kommandanten i Bodens fästning direkt till polischefen i Boden enligt gällande föreskrifter lämna uppgifter om de delar av skyddsområdet, där polisbevakning bör äga rum, samt ange vilka önskemål i övrigt, som från militär synpunkt sett föreligger beträffande poliskårens användning inom skyddsområdet. Då emellertid poliskåren är underställd landsfogden och lyder under länsstyrelsen i dess egenskap av högsta polismyndighet i länet, har landsfogden icke endast möjlighet utan i förekommande fall jämväl skyldighet att medverka vid planläggningen av kårens allmänna användning samt reglera erforderlig samrådsverksamhet. Enahanda torde förhållandena vara inom de territoriella områden i övrigt, där olika poliskårer är verksamma. Detta synes böra framhållas, eftersom de organisationsformer, som enligt alternativen I—IV förutsättes skola finnas, eller som organisationsnämnden föreslagit, i sak icke innebär, att karaktären med avseende på befogenheter m. m. av landsfogdens ledning förändras men väl att denna ledning genom klarare befälslinjer underlättas.

4. *Samarbete med militära myndigheter.* En enhetlig ledning — innebärande bl. a. lämplig kontakt med de militära myndigheterna genom en polisiär myndighet — kan ej erhållas utan att samtidigt vissa nackdelar kan komma att uppstå. Detta sammanhänger med att den praxis, som nu utvecklats och tillämpas ifråga om bl. a. verksamheten inom skyddsområdena i Norrbottens län och som innebär att militär myndighet i rutinären den behöver ta kontakt endast med polismyndighet på den egna stationeringsorten, icke kan, om man vill vinna klara befälslinjer inom polisorganisationen, längre tillämpas med mindre särskilda instruktioner om samarbete och samråd mellan berörda polischefer utfärdas.

Av vad som härom anförts av de berörda militära myndigheterna i yttranden över polisutredningens förslag, måste anses framgå, att en polisorganisation, som fyller anspråk på en klar ansvarsfördelning samt absolut enhetlig ledning inom alla befälsinstanser, f. n. icke kan erhållas i skyddsområdena i Norrbottens län, med mindre visst avkall göres i fråga om den genom praxis utbildade enkelheten och direktkontaktorna vid handläggningen av vissa löpande, rutinmässiga skyddsområdesuppgifter, t. ex. vistelsetillståndsärendena. Det torde emellertid böra ankomma på landsfogden i länet att genom anvisningar om samråd och om lämpliga rutiner, innebärande exempelvis direkt kommunikation mellan polischefer och mi-

litär myndighet, så långt möjligt och utan att rubba den avsedda enhelheten i fråga om befäls- och ansvarsfördelning förenkla handläggningen av tillståndsärendena.

5. *Synpunkter på frågan om kommunalt eller statligt anställd polis.* I sina yttranden över polisutredningens betänkande har flera remissinstanser hävdad, att den mest rationella lösningen av den föreliggande organisationsfrågan vore, att polisväsendet i Bodens och Kalix skyddsområden samt gränstrakterna mot Finland helt förstatligades. Flera sådana lösningar har nu ingående prövats.

Organisationsnämnden förklarar sig dela den från flera håll i samband med utredningsarbetet framförda uppfattningen, att organisatoriska problem av den art, som här föreligger och som föranlett bl. a. organisationsnämndens utredning, enklare skulle ha lösts, därest landets polisväsende hade varit förstatligat. Nämndens uppdrag har emellertid omfattat endast vissa delar av Norrbottens län. Nämnden har därför haft att söka bedöma fördelarna och nackdelarna av ett förstatligande — helt eller delvis — endast såvitt gäller de av utredningen direkt berörda poliskårerna. Bedömningen har skett med den allmänna grundsynen *dels* att förutsättningarna för en god organisation i första hand är enkla och klara befälslinjer samt preciserad ansvarsfördelning, *dels* att dessa förutsättningar bör skapas snabbt och med så enkla medel som möjligt, *dels* att en lösning av problemen nu icke bör ske på ett sådant sätt, att den kommande utvecklingen av polisväsendet, oberoende av vilken riktning denna än kan taga, störes eller låses.

Nämnden har icke hyst någon tvekan inför att i förekommande fall föreslå organisationsformer innebärande avsteg från vad som tillämpas inom landet i övrigt. Det har för nämnden också framstått såsom naturligt, att staten på ett eller annat sätt och kraftigare än f. n. bör ekonomiskt stödja de kommuner i Norrbottens län, inom vilka den särskilda polisverksamheten är av större omfattning än vad som kan anses normalt.

Om synpunkterna på frågan om kommunalt eller statligt anställd polis inom de av utredningen direkt berörda områdena anför nämnden bl. a. följande.

Ett förstatligande av samtliga eller vissa nu kommunala poliskårer inom de berörda delarna av Norrbottens län inom ramen för gällande regler för polisväsendets allmänna organisation kan komma att innebära vissa organisatoriska fördelar, bl. a. ifråga om polisens mobilitet. Full effekt av en sådan åtgärd och främst av den därigenom ökade mobiliteten synes emellertid knappast kunna utvinnas, med mindre nyssnämnda regler först i viss mån ändras (ändrad indelning i polischefsdistrikt, nya generella regler för utnyttjande av personalen utanför polisdistriktsgränserna samt ny teknik i fråga om personaldisponeringen överhuvudtaget, bestämmelser om reservpersonalkadrar för tillgodoseende av vikariebehov etc.). Att med bibehållande av nuvarande distriktsorganisation med var för sig åtskilda organisationsenheter inom åtminstone i vissa fall geografiskt sett relativt

små områden bygga upp en statlig polisorganisation torde näppeligen innebära sådan effektivitetsökning inom de enskilda distrikten, vilken icke skulle kunna erhållas på annat sätt och inom ramen för nu gällande polislagstiftning.

Nämndens uppdrag har icke omfattat hela polisväsendet i Norrbottens län. Då full effekt av ett förstатligat polisväsende knappast kan utvinnas med mindre området, där statligt anställd polis skall finnas, blir relativt stort, synes det enligt nämndens mening, även om polisdistriktsindelning och arbetsfördelning inom dessa områden skulle kunna lämpligt anpassas till en statlig organisationsform, mindre välbetänkt att i Norrbottens län separat förstатliga polisväsendet inom de delar av länet, som beröres av föreliggande utredning. För den högsta polismyndigheten i länet, nämligen länsstyrelsen, skulle det säkerligen innebära avsevärda nackdelar att arbeta med olika former för polisväsendet. Det synes verklighetsfrämmande att tänka sig en helstatlig polisorganisation inom de av utredningen berörda områdena, medan polisväsendet i övriga delar av Norrbottens län, där antalet polismanstjänster är i minoritet, fortfarande skulle bibehållas vid kommunalt huvudmannaskap.

De omständigheter som föranlett upprättandet av den statliga poliskåren i Boden och en statlig poliskår för skyddsområdesuppgifter i Kalix skyddsområde torde kunna betecknas såsom speciella. Poliskåren tas till större delen resp. helt i anspråk för arbetsuppgifter, som antingen i första hand är av militär natur eller också av militära skäl avser en säkerhetstjänst, som sträcker sig längre än den utlänningskontroll, som i allmänhet åvilar polisen. För de speciella arbetsuppgifterna anlitas personal, som på grund av avsaknaden av dylika uppgifter utom de aktuella polisdistrikten icke är avsedd att eller behöver disponeras för motsvarande uppgifter inom andra områden. Den nuvarande polisorganisationen i Boden kan såsom sådan ej anses vara behäftad med några egentliga brister. Den får tvärtom sägas vara fast ledd och fungera bra. Den bör därför ej raseras, förutsatt att statsverket från Bodens stad för sina bestyr med stadens polisväsende verkligen erhåller den ersättning, som svarar mot vad staden skolat utgiva för ett efter dennas storlek avpassat eget polisväsende.

Alternativ IV innebär, att den del av den till bildande föreslagna statliga poliskåren, som skall stationeras i Luleå, d. v. s. den nuvarande statspolisavdelningen minskad med statspolispatrullerna i Tornedalen, kommer att omfatta ett 50-tal polismän. Arbetsuppgifterna vid denna del av kåren kommer på intet sätt att skilja sig från dem, som i allmänhet åvilar statspolisavdelningarna i landet i övrigt. Med bortseende från de särskilda skäl, som enligt alternativ IV ansetts föreligga för ett förstатligande av den nuvarande statspolisavdelningen i Luleå, har organisationsnämnden icke kunnat finna, att ett förstатligande av nämnda avdelning skulle framstå såsom mera angeläget än ett förstатligande av övriga statspolisavdelningar i landet.

Nämnden uttalar sammanfattningsvis följande.

Vid sin bedömning av samtliga de skäl, som talar för ett förstатligande av vissa nu kommunala poliskårer eller delar av dylika i de här aktuella områdena har organisationsnämnden funnit, att praktiskt taget alla dessa skäl fastän mindre accentuerade kan anföras för ett förstатligande av polisväsendet i hela riket. Även om organisationsnämnden icke vill bestrida, att en helstatlig organisationsform, uppbyggd under de förutsättningar, som tidigare antytts, möjligen skulle innebära en lycklig lösning av den här

föreliggande organisationsfrågan har organisationsnämnden kommit till den bestämda uppfattningen, att alla de tekniskt-administrativa problem, som kommer att uppstå i samband med övergången för viss eller vissa eller delar av poliskåren till statlig organisationsform, är av sådan storleksordning, att skälen för en dylik partiell övergång icke är tillräckligt bärande. Bland dessa problem — vid första påseendet till synes enkla och oväsentliga men i själva verket och från praktisk synpunkt sett svårhemstrade — bör särskilt nämnas t. ex. det komplicerade ordnandet av pensionsfrågorna, problem i samband med personalens övergång från statlig till kommunal anställning och vice versa i en och samma karriärgång samt onödigt ökad konkurrens mellan staten och kommunerna beträffande rekryteringspersonalen.

6. *Speciella synpunkter på alternativ IV.* Såsom ett av de mest vägande skälen för ett förstatligande av den nuvarande statspolisavdelningen i Luleå har anförts de svårigheter att sörja för statspolisavdelningens rekrytering och vidmakthållande vid fastställd numerär, som numera uppkommit för Luleå stad. Anledningen härtill är, att statspolisavdelningen i Luleå bestämts till en sådan storlek, att densamma överstiger den för tjänstgöring i staden avsedda polisstyrkan. Förekomsten av dessa olägenheter måste oförbehållsamt vitsordas. Svårigheterna bör dock kunna elimineras utan att åtgärden med ett förstatligande av statspolisavdelningen skall behöva tillgripas. I detta hänseende anför nämnden följande.

På sätt i enlighet med förslag av 1953 års trafiksäkerhetsutredning skett i fråga om den utökning av ordningsstatspolisen, som beslutats år 1954, bör rekryteringsbasen till statspolisen utvidgas till att omfatta också andra poliskårer, främst inom länet, varifrån sökande till statspolisen antages till ordinarie polismän i statspolisstaden och kommenderas till tjänstgöring vid statspolisavdelningen. En dylik utvidgning av rekryteringsbasen har ansetts generellt kunna tillämpas, i den mån svårighet för rekrytering av statspolisen från det egna polisdistriktet föreligger. Härigenom och genom visst tillägg till bestämmelserna i kungörelsen angående stats- och reservpolisen, innebärande undantag från statspolisstadens skyldighet att tillhandahålla ersättare vid ledighet för statspolisman, är det enligt organisationsnämndens mening möjligt att bereda Luleå stad sådan lindring i stadens skyldigheter med avseende å statspolisavdelningen, att ett förstatligande av denna näppe-ligen längre bör framstå såsom nödvändigt.

Vad angår Luleå stads olägenheter i fråga om utbildningskostnaderna för statspolisavdelningen erinrar organisationsnämnden — liksom polisutredningen — om att staten numera i princip svarar för utbildningskostnaden för statspolisen i riket. Detta oaktat har nämnden i sitt förslag — till stöd-jande av rekryteringen till poliskåren i Luleå och därmed indirekt till stats-polisavdelningen — förordat, att tre rekryteringstjänster vid poliskåren be-kostas av statsmedel.

Alternativ IV förutsätter, att den föreslagna statliga poliskåren själv skall sörja för sin rekrytering, vilket synes innebära, att vid kåren måste inrättas lönegradsplacerade rekryteringstjänster till erforderligt antal och skapas någon form av utbildningsadministration. Viss risk torde emellertid föreligga för att denna rekryteringspersonalens utbildning inom en kår av ifrågakvarande struktur blir ensidig. Svårigheterna att inom kåren utbilda

goda kriminalpolis män är därjämte uppenbara. Enbart för att under kommande till statens polis skola hålla kåren något så när intakt, måste densamma väsentligen utökas, antingen med ordinarie tjänster eller med ytterligare rekryteringstjänster. Väljes det senare alternativet, torde visserligen vikariebehovet kunna täckas, men det synes knappast råda tvivel om att avdelningens effektivitet därvid skulle komma att minska.

Nämnden uttalar slutligen beträffande alternativ IV följande.

Efter noggrann prövning av det framförda förslaget om bildandet av en statlig poliskår, vars »kärna» skulle vara den nuvarande statspolisavdelningen i Luleå, från vilken skulle detacheras grupper av polis män i samma ordning, som föreslagits i polisutredningens alternativ III, har organisationsnämnden, som ingalunda vill fränkänna förslaget vissa förtjänster, av skäl som ovan anförts funnit sig icke kunna förorda dess genomförande. De fördelar, som skulle ernås, därest förslaget genomfördes, uppväger enligt organisationsnämndens uppfattning icke de allvarliga nackdelar, som vid en praktisk tillämpning av detsamma kommer att uppstå.

Organisationsnämnden vill i detta sammanhang såsom sin uppfattning särskilt framhålla, att organisationsförslag, t. ex. alternativ IV, syftande till en delvis kommunalisering av den nuvarande statliga poliskåren i Boden men samtidigt till en utvidgning utom Boden av området med statlig polis, inom rimlig tid näppeligen torde kunna helt genomföras. Det synes nämligen skäligt, att man vid tillsättandet av tjänster i eventuellt nytillskapade statliga kårer i samband med genomförandet av ett dylikt förslag i första hand bör tillse, att den personal vid den nuvarande statliga poliskåren i Boden, som önskar kvarbliva i statlig anställning, skall få möjligheter att söka transport till dylik anställning vid upprättad ny statlig kår. Organisationsnämnden har den bestämda uppfattningen, att de vid en sådan ordning uppkommande, för personal såväl som för polismyndigheter, osäkra förhållandena icke skulle gagna polisväsendet i Norrbottens län.

C. Förhandlingar med Bodens stad

Enligt de för utredningen meddelade direktiven har organisationsnämnden upptagit förhandlingar med Bodens stad rörande det år 1942 mellan Kronan och staden ingångna avtalet angående Kronans övertagande av stadens polisväsende m. m. Avskrift av avtalet fogas som bilaga till denna proposition (*Bilaga B*).

Syftemålet med de upptagna förhandlingarna har i första hand varit att få det kontanta belopp, som Bodens stad enligt avtalet årligen skall erlagga till Kronan, bättre anpassat efter de verkliga kostnadsförhållandena än vad som varit fallet under hela den tid, som avtalet hittills gällt. Därjämte har nämnden för sin del hävdad, dels att hyresavräkningen rörande de lokaler och andra utrymmen, som av Bodens stad ställes till förfogande för den statliga poliskåren i Boden, borde ske på annat sätt än det hittills tillämpade, dels att en klausul rörande uppsägning av 1942 års avtal borde tillkomma.

Ersättningsbeloppets storlek har reglerats enligt avtalet för tiden 1 oktober 1942—30 juni 1947, genom skiljedom den 10 december 1949 för tiden

1 juli 1947—30 juni 1952 och genom skiljedom den 3 juni 1954 för tiden 1 juli 1952—30 juni 1957. Enligt organisationsnämndens uppfattning har avtalets andemening beträffande ersättningsbeloppets storlek i praktiken aldrig kommit till uttryck. I 5 § avtalet föreskrives, att det kontanta belopp, som staden skall erlägga till Kronan, skall bestämmas »med utgångspunkt från vad staden skolat utgiva för ett efter stadens storlek avpassat eget polisväsende». Vid beloppets bestämmande skall hänsyn jämväl tas till stadens bidrag i form av hyresfri upplåtelse av tjänstelokaler och garage samt underhåll och uppvärmning av desamma ävensom yttre renhållning.

För bedömning av frågan om full anslutning till ovannämnda grundprinciper i avtalet angående det kontanta ersättningsbeloppets bestämmande har organisationsnämnden från tio städer av Bodens storleksordning i fråga om invånarantal insamlat och analyserat erforderligt underlag, nämligen dels uppgifter rörande antalet polismän med heltidstjänstgöring, deltidstjänstgöring och säsonganställning den 1 juli 1942 resp. den 1 juli 1955, dels uppgifter om beräknade kostnader för polisväsendet under år 1955. Därjämte har nämnden från polischefen i Boden införskaffat uppgifter rörande kostnadsförhållandena vid poliskåren därstädes för tiden januari—november 1955.

Kontakter mellan en inom organisationsnämnden utsedd förhandlingsdelegation och representanter för Bodens stad har ägt rum i form av flera sammanträden. Efter förberedande diskussioner framlade nämndens representanter ett förslag till ändringar i 1942 års avtal, vari fanns intagen en uppsägningsklausul av följande lydelse:

»Såväl de efter detta avtal kvarstående bestämmelserna i 1942 års avtal som föreskrifterna i detta avtal upphöra att gälla två år efter utgången av det kalenderår, varunder från någondera sidan uppsägning skett.»

Införande av en klausul av denna lydelse kunde dock stadens representanter icke under några förhållanden biträda, enär avtalet enligt deras uppfattning vore ouppsägbart, vilket också Kronan ursprungligen skulle ha avsett, eftersom uppsägningsklausul icke intagits i 1942 års avtal.

Nämndens representanter framlade sedermera ett omarbetat förslag till ändringar i 1942 års avtal. Detta förslag biträdades av representanterna för staden. Dessa och organisationsnämndens representanter har underskrivit förslaget och förbundit sig att framlägga detsamma för respektive huvudmän. Ändringsförslagets lydelse framgår av vid propositionen fogad bilaga (*Bilaga C*).

Ändringsavtalet innebär i stort, att fördelningen mellan Kronan och Bodens stad av hyreskostnaderna för de tjänstelokaler och garage m. m., som disponeras av poliskåren i Boden, regleras genom att kostnaderna för Kronans del fixerats. Det kontanta ersättningsbelopp, som Bodens stad årligen skall ha att erlägga till Kronan, har genom ändringsavtalet anpassats dels efter kostnadsutvecklingen vid poliskåren i Boden, dels efter folkmängds-
2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1956. 1 saml. Nr 114*

förändringarna i staden, varvid — i ungefärlig likhet med förhållandena i städer av Bodens storleksordning — en polisman ansetts vara behövlig för varje 800-tal invånare. För att erhålla överensstämmelse med anslagsredovisningen i riksstaten anknytes ersättningsbeloppet till budgetår i stället för kalenderår såsom hittills gällt. Genom ändringsavtalet har parterna icke tagit ställning till frågan om uppsägbarheten av 1942 års avtal.

Tillämpningen av 2 § ändringsavtalet (avsedd att ersätta 5 och 6 §§ 1942 års avtal) rörande det årliga kontanta ersättningsbelopp, som Bodens stad skall erlægga till Kronan, torde medföra, att beloppet kommer att öka med ungefär 150 procent i förhållande till det belopp, som Bodens stad enligt skiljedomen den 3 juni 1954 har att årligen inbetala till statsverket. Det kontanta ersättningsbeloppet från Bodens stad har — med tillämpning av nämnda skiljedom — i riksstaten för budgetåret 1955/56 upptagits till 110 000 kronor.

D. Organisationsnämndens förslag

1. *Principförslag.* Med hänvisning till de tidigare redovisade allmänna synpunkterna finner organisationsnämnden sig icke kunna föreslå, att området med statlig polis inom Norrbottens län f. n. utökas.

a) Polisorganisationen inom Bodens och Kalix skyddsområden. De skäl av huvudsakligen militär natur, som på sin tid föranledde upprättandet av statliga poliskårer i Bodens och Kalix skyddsområden, synes fortfarande bärande. Nuvarande organisationsform för dessa poliskårer bör därför bibehållas, dock med den ändringen att den nuvarande skyddsområdespolisen i Kalix administrativt anslutes till den statliga poliskåren i Boden, som i samband därmed namnförändras till Norrbottens statliga poliskår. Ur Norrbottens statliga poliskår med basort i Boden utplaceras för fullgörande av bevakning av militära anläggningar och förråd samt av den av militära skäl inom skyddsområdena mera än inom polisväsendet i övrigt utvecklade och speciella främlingskontrollen arbetsgrupper av polismän i Nederluleå, det till bildande föreslagna Nederkalix—Töre samt Överkalix landsfiskalsdistrikt. Arbetsgrupperna underställes vederbörande landsfiskaler och bör av dessa, i den mån arbetsuppgifterna enligt upprättade tjänstgöringsplaner så medger, kunna anlitas jämväl för fullgörande av reguljär polisverksamhet inom vederbörliga tjänstgöringsområden. För att bereda den personal, som avses för den särskilda polisverksamheten, omväxling i arbetet samt för att över huvud taget öka polismännens allmänna användbarhet bör, enligt vederbörande polischefers bestämmande och genom särskilda altermningsplaner, mellan denna personal och personalen för reguljär polisverksamhet tjänstgöringsbyten efter viss tid kunna ske, i Nederluleå landsfiskalsdistrikt och Kalix-området

dock endast i den mån extra kostnader därigenom icke åsamkas de berörda polisdistrikten.

Anställningsvillkor, lönegradsplacering m. m. för den nuvarande skyddsområdespolisen i Kalix bör anknytas till vad som enligt polislönereglementet och anslutande författningar skall gälla beträffande polispersonalen inom en poliskår i allmänhet, i detta fall Norrbottens statliga poliskår.

Detaljförslagen beträffande antalet statligt anställda polismän inom Nederkalix—Töre och Överkalix landsfiskalsdistrikt har uppbyggts så, att de inom dessa distrikt stationerade arbetsgrupperna åtminstone under kortare ledigheter för vederbörande polismän icke skall behöva tillföras vikariepersonal från basorten Boden. Det förutsättes vidare, att Nederluleå, Töre, Nederkalix och Överkalix kommuner över huvud taget icke skall belastas genom att behöva tillhandahålla sin egen löneplansanställda personal för ersättning av personal (vikariat å tjänster) vid de statliga arbetsgrupperna. Den statligt anställda personalen avses ej heller skolas i anspråk för formellt uppehållande av kommunala polismanstjänster. För erforderlig personalersättning till de statliga arbetsgrupperna bör polischefen i Boden svara, i den mån icke vederbörande polischef för uppehållande av obefordrade tjänster i vanlig ordning kan mot fastställt arvode anskaffa ersättningspersonal eller landsfogden i länet tillhandahåller polisrekryter.

b) Gränstrakterna mot Finland. Statspolisen är avsedd att vara en rörlig stödorganisation för den kommunala polisen och skall enligt hittills gällande principer i sin tjänstgöring icke vara bunden vid visst polisdistrikt. Organisationsnämnden har, såsom tidigare framhållits, icke funnit anledning föreligga för en ändring av statspolisens i Norrbottens län status. De patruller ur statspolisen, som f. n. är stationerade på olika platser i Tornedalen, föreslås dock skolas utgå ur statspolisorganisationen. I princip föreslås det antal tjänster, som f. n. uppehålls av polismän i nämnda patruller, böra tillföras vederbörande polisdistrikt, varvid staten bör helt svara för samtliga kostnader för den polispersonal, som förordnas å eller uppehåller de nya kommunala tjänsterna, samt för alla de speciella anordningar, som den särskilda polistjänsten i berörda polisdistrikt kräver, allt i enlighet med bestämmelserna i 4 § samt 15 § 1 mom. första stycket polislagen. Den personal, som anställs enligt 4 § polislagen, bör liksom föreslagits beträffande de från Norrbottens statliga poliskår detacherade arbetsgrupperna, i den mån arbetsuppgifterna enligt upprättade tjänstgöringsplaner så medger, kunna anlitas jämväl för fullgörande av reguljär polisverksamhet inom vederbörliga tjänstgöringsområden. Vad som i fråga om tjänstebytten under vissa förutsättningar under a) ovan föreslagits bör gälla jämväl inom sådana polisdistrikt i gränstrakterna, i vilka föreslås skolas finnas personal anställd enligt 4 § polislagen.

Organisationsnämnden erinrar i detta sammanhang om, dels att det beträffande något polisdistrikt utmed landgränsen mot Norge redan tillämpas

den ordning med polispersonal anställd enligt 4 § polislagen, som här föreslagits, dels att beräkning och rekvisition m. m. av statsbidrag avseende här berörda kommuner näppeligen bör kompliceras genom det förhållandet, att statens andel i kostnaderna för ifrågakvarande polismän förändras eller att vissa slag av faktiska kostnader kommer in i statsbidragsbilden.

2. *Förslag till särskilda stödåtgärder.* Under åberopande av vad som anförts om Luleå stads svårigheter med avseende å personalförsörjningen till statspolisavdelningen i Luleå föreslår organisationsnämnden i syfte att i görligaste mån lätta sagda svårigheter, vissa avvikelser beträffande statspolisavdelningen i Luleå från eljest gällande bestämmelser angående statspolisen.

3. *Förslag angående polisedningen.* Enligt polisutredningens alternativ I och II borde en tjänst som biträdande landsfogde för huvudsakligen polisgöromål inrättas i Norrbottens län. Enligt alternativ III ansågs skäl ej föreligga för inrättande av en sådan tjänst. Alternativ IV förutsätter, att en polisintendent blir chef för den föreslagna statliga poliskåren.

Statspolisintendenten har i sitt yttrande över polisutredningens betänkande föreslagit, att vid statspolisavdelningen i Luleå måtte inrättas en tjänst som biträdande polisintendent, å vilken skulle ankomma att upprätta förslag till planer för den särskilda polisverksamheten i länet. Därvid skulle vid ett genomförande av alternativ I — det av statspolisintendenten efter alternativet med helförstatligande av polisväsendet inom de berörda områdena i andra hand tillstyrkta alternativet — behov av den föreslagna biträdande landsfogdetjänsten ej föreligga.

Riksåklagarämbetet har i yttrande över polisutredningens förslag framhållit, att fara föreligger, att utvecklingen i Norrbotten går därhän, att högste åklagaren i länet med hänsyn till polisgöromålen över huvud taget icke kommer att kunna syssla med åklagarverksamheten. Tillfredsställande lösning kan svårligen uppnås med mindre landsfogdetjänsten delas på två befattningshavare, en landsfogde-polischef med biträde av antingen biträdande landsfogden eller polismästaren i Luleå som länspolischef och en landsfogde-statsåklagare för denna verksamhet. Därutöver erfordras ett tillräckligt antal landsfogdeassistenter.

Organisationsnämnden — som erinrar om att landsfogdarnas behov av kvalificerad biträdeshjälp upptagits till prövning på grundval av en av sakkunniga inom inrikesdepartementet verkställd utredning (prop. nr 106 till 1955 års riksdag) — är för sin del synnerligen tveksam, huruvida dess förslag i och för sig bör föranleda inrättande — utöver vad nyssnämnda utredning förutsatt — av någon ny tjänst vid landsfogdeexpeditionen. Frågan om biträdeshjälp åt landsfogden föreslås därför böra upptagas till särskild utredning, först sedan polisorganisationen i de berörda områdena definitivt fastställts och under någon tid kunnat prövas. I samband med denna utredning bör jämväl frågan om inrättande av en tjänst som biträ-

dande polisintendent vid statspolisavdelningen i Luleå upptagas till prövning, eftersom denna fråga äger ett visst samband bl. a. med landsfogdeorganisationens utformning. I avvaktan härpå synes den nu rådande ordningen vid statspolisavdelningen — innebärande att avdelningens föreståndare (poliskommissarie i Ca 25) innehar vikariatslöneförordnande å poliskommissariatjänst i Ca 27 — utan olägenhet kunna fortfarande tillämpas. Sedan resultatet av denna prövning föreligger, torde lönegradsplaceringen för nämnda poliskommissariejänst kunna definitivt fastställas. Anordningen bör dock icke föranleda, att under mellantiden eventuellt ledigblivna polis- eller kriminalkommissariatjänster i Ca 25 vid poliskåren (inkl. statspolisavdelningen) icke återbesättes i vanlig ordning.

I fråga om den allmänna ledningen av polisverksamheten vid den föreslagna polisorganisationen föreslås i tillämpliga delar böra gälla vad polisutredningen i sitt betänkande härom föreslagit. Polisutredningen har därvid uttalat bl. a. följande.

Ledningen av polisverksamheten utövas närmast under länsstyrelsen av landsfogden såsom länspolischef samt under honom av vederbörande polischefer. Den del av den statliga poliskåren, som utplaceras i landsfiskalsdistrikten, lyder närmast under den lokale polischefen. I dessa distrikt kommer sålunda att finnas såväl kommunalt som statligt anställda polismän. Beträffande chefskapet över den statliga polispersonalen, tillsättning och entledigande av befattningshavarna, dessas stationering å olika orter, skyldigheter och disciplinära bestraffning bör bestämmelser intagas i kungörelse angående den statliga poliskåren. Polisreglementets bestämmelser avses skola gälla i tillämpliga delar. Lokal polischef bör äga disciplinär bestraffningsrätt över den statliga polispersonal, som underställes honom. Har polischef meddelat sådan polisman disciplinär bestraffning, skall han omedelbart insända uppgift därom till polischefen i Boden. För polispersonal, som från den statliga poliskåren stationeras i de särskilda landsfiskalsdistrikten bör arbetsordning enligt 45 § polisreglementet utfärdas.

Organisationsnämnden föreslår slutligen, att militärassistent skall tjänstgöra hos landsfogden i Norrbottens län i stället för hos landsfiskalen i Bodens distrikt.

4. *Förslag till detaljorganisation, personaluppsättning, arbetsfördelningsgrunder m. m.* Organisationsnämndens fullständiga förslag till polisväsendets organisation inom de berörda områdena framgår av upprättad tablå, vilken finnes fogad som bilaga till propositionen (*Bilaga D*).

I fråga om förslagen beträffande polismanstjänsters lönegradsplacering har nämnden erinrat om att dessa förslag eventuellt måste överses och justeras till följd av beslut på grund av förhandlingarna i polislönefrågan.

I vad de skall redovisas i denna proposition, innebär förslagen beträffande de särskilda polisdistrikten följande.

a) *Bodens och Kalix skyddsområden.*

Boden. Den till Boden förlagda styrkan av Norrbottens statliga poliskår minskas med 1 förste poliskonstapelstjänst i Ca 17, 1 poliskonstapelstjänst

i Ca 15 och 2 lönegradsplacerade rekryteringstjänster (Cf 11—Ce 13). De indragna tjänsterna ersättes med 1 polisassistenttjänst i Ca 19, 1 förste poliskonstapelstjänst i Ca 17 och 1 poliskonstapelstjänst i Ca 15, samtliga med stationeringsort för innehavaren i Gammelstad (Nederluleå landsfiskalsdistrikt). I stället för den återstående indragna tjänsten inrättas i Luleå stads polisdistrikt en av statsmedel bekostad kriminalassistenttjänst i Ca 17.

Med hänsyn till föreskrifterna i tilläggsbestämmelserna till polislönereglementet angående antalet polismanstjänster i 13:e och lägre lönegrad bör vid Bodenstyrkan av den statliga poliskåren, efter den föreslagna minskningen av antalet tjänster, 2 rekryteringstjänster utbytas mot poliskonstapelstjänster, 1 i Ca 15 och 1 i Ca 13.

Personal vid statliga poliskåren med annan stationering än Boden redovisas under vederbörande polisdistrikt. Här må endast nämnas, att antalet tjänster vid de utanför Boden stationerade grupperna avvägs så, att dessa grupper inom sig i viss utsträckning skall kunna sörja för erforderlig avlösning vid semester och tjänstledighet för personalen.

L u l e å s t a d. Under hänvisning till vad tidigare anförts angående inrättande av särskilda, av staten bekostade, lönegradsplacerade rekryteringstjänster föreslås, att i Luleå stads polisdistrikt inrättas 3 sådana tjänster, vilkas innehavare anställs enligt 4 § polislagen. Statsverkets åtagande att bekosta dessa tjänster bör dock begränsas till att avse endast med tjänsterna förenade löne- och pensionskostnader.

Gällande avtal med bevakningspersonalen vid lokaltullförvaltningen i Luleå angående medverkan vid gränsövervakningen bör ersättas med bestämmelser i tjänstgöringsplan angående sådan medverkan. De nuvarande arvodena för tullpersonalens medverkan i detta avseende bör därför bortfalla.

Staten bör vidare bestrida kostnaderna för den polismanstjänst i distriktet, vars innehavare skall fullgöra särskild polisverksamhet. Eftersom denna verksamhet, som f. n. fullgöres av en poliskonstapel i Ca 15, icke kommer att omfatta annat än främlingskontroll — bevakningen av militära anläggningar och förråd omedelbart innanför gränsen till Luleå stad torde lämpligast böra ombesörjas av i Gammelstad stationerad personal ur den statliga poliskåren — får det anses onödigt komplicerat att i Luleå stationera en polisman ur denna kår. En mera praktisk lösning är därför, att Luleå stad medgives statsbidrag för 1 polismanstjänst — kriminalassistent i Ca 17 —, vars innehavare anställs enligt 4 § polislagen. Jämväl beträffande denna tjänst bör statsverkets åtagande begränsas till att avse endast med tjänsten förenade löne- och pensionskostnader. Vid ett genomförande av denna anordning kan en poliskonstapelstjänst i Ca 15 vid Luleå stads poliskår indragas.

Det tidigare berörda förslaget om ändrade grunder för placering av personal vid statspolisavdelningen i Luleå innebär, att tjänsterna vid nämnda

avdelning i personalstaten för Luleå stads polisdistrikt helt avgränsas. Tjänsterna bör vid uppkommande vakanser eller vikariatslöneförordnanden ledigförklaras enligt föreskrifterna i 22 § polisreglementet såsom tjänster vid poliskåren i Luleå med placering vid statspolisavdelningen där. De polismän, som erhållit tjänst med placering vid avdelningen, bör, så länge de kvarstår i denna tjänst, bibehållas vid placeringen. Man torde kunna räkna med att detta system kommer att medföra, att tjänster med placering vid statspolisavdelningen kommer att sökas av polismän även utanför Luleå. Förslaget om avvikelse från gällande normalregler för kommendering till statspolisavdelningen betyder vidare, att avdelningen själv får svara för erforderlig avlösning vid semestrar, kortare ledigheter etc. De föreslagna anordningarna bör enligt nämndens mening i väsentlig grad minska de olägenheter för Luleå stad, som uppkommit genom skyldigheten att svara för den stora statspolisavdelningens personalförsörjning.

Nämnden konstaterar slutligen beträffande Luleå stad, att åklagargöromålen i staden f. n. tar så stor del av stadsfiskalens tid i anspråk, att denne icke har möjlighet att med kraft ägna sig åt polischefsgöromålen. Det kan därför enligt nämndens mening starkt ifrågasättas, om icke en polismästar-tjänst bör inrättas i staden.

N e d e r k a l i x—T ö r e. Den sammantagna, i Nederkalix och Töre polisdistrikt f. n. stationerade, statligt anställda polismansstyrkan — 7 polismän — för huvudsakligen särskild polisverksamhet bör till antal och stationering (i Kalix resp. Morjärv) bibehållas jämväl i det föreslagna Nederkalix—Töre polisdistrikt, dock med den ändringen, att en poliskonstapels-tjänst i Kalix bör utbytas mot förste poliskonstapelstjänst i Ca 17. Därvid blir gruppen så stor, att den i möjligaste mån inom sig bör sörja för erforderlig avlösning vid semestrar och kortare ledigheter. Dessutom bör gruppen kunna lämna hjälp med sådan avlösning till den statliga gruppen i Överkalix landsfiskalsdistrikt. Den särskilda polisverksamheten inom Nederkalix—Töre polisdistrikt bör närmast under landsfiskalen ledas av ett polisbefäl (polisassistent i Ca 19). Personalen vid tullstationen i Nederkalix bör biträda med utlänningskontrollen på fartyg, som anlöper distriktets hamnar. Den nuvarande skrivbiträdestjänsten i reglerad befordringsgång vid skyddsområdespolisen i Kalix överföres till landsfiskalskontoret.

N e d e r l u l e å. Den till distriktet förlagda gruppen ur den statliga poliskåren bör under landsfiskalen ledas av ett polisbefäl (polisassistent i Ca 19). I enlighet med vad som anförts i fråga om Luleå stad bör den särskilda polisverksamheten för gruppen av praktiska skäl och efter anvisning från landsfogden om ansvarsfördelningen m. m. jämväl omfatta bevakning av militära anläggningar och förråd, belägna omedelbart innanför gränsen till Luleå stad.

R å n e å. Tillsynen av de militära anläggningarna på Stora Furuön (Bodens skyddsområde) bör handhas av kustbevakningspersonal vid tullverket.

Tillsynen bör regleras i tjänstgöringsplan och ledas av landsfiskalen i Nederluleå distrikt, eftersom det måste anses onödigt att engagera ytterligare en polischef för övervakningsuppgifter inom skyddsområdet enbart för Stora Furuön, vilken närmast kan betraktas som en enklav inom Nederluleå distrikt.

Ö v e r k a l i x. Verksamheten vid den till Överkalix förlagda gruppen ur Norrbottens statliga poliskår bör ledas direkt av landsfiskalen. Av tjänsterna inom gruppen bör en upptagas som polisassistenttjänst i Ca 17 (f. n. förste poliskonstapelstjänst i Cg 17).

b) **Gränstrakterna mot Finland.**

H a p a r a n d a. Personalstatförslaget beträffande detta polisdistrikt bygger på den förutsättningen, att distriktet kommer att omfatta nuvarande Haparanda stads, Karl Gustavs och Nedertorneå polisdistrikt.

Haparanda stads poliskår utgöres av 7 polismän. Därjämte tjänstgör f. n. vid kåren 2 arvodesanställda polismän, vilka förordnats enligt 7 § länsstyrelseinstruktionen och avlönas enligt av Kungl. Maj:t den 25 juli 1952 utfärdade bestämmelser angående avlöning till vissa extra polismän m. m. Inom stadens polisväsende föreligger ett stadigvarande behov av denna arbetskraft. Dessutom finnes i Haparanda ytterligare en arvodesbefattning av nyssnämnda slag, på vilken förordnande meddelas för 6 månader åt gången. Innehavaren avsågs, när befattningen på sin tid tillkom, skola ha till uppgift att biträda med arbetet inom flyktingverksamheten inom hela landsfiskalsdistriktet. Enligt uppgift från landsfogdeexpeditionen i Norrbottens län har denna befattning »i huvudsak kontinuerligt varit besatt under flera år tillbaka».

Vid flera tillfällen har berörts Haparandas orimligt höga kostnader för polisväsendet. I sitt yttrande över polisutredningens förslag underströk länsstyrelsen i Norrbottens län utredningens konstaterande, att stadens kostnader är mer än 80 procent högre än det för landet genomsnittliga. Det syntes länsstyrelsen skäligen, att staden av statsmedel kompenseras för utgifterna för åtminstone 2 polismän. Detta borde förslagsvis ske i den formen, att staden med stöd av 4 § polislagen förelades att anställa 2 polismän för hela rikets behov och jämlikt 15 § samma lag erhöles ersättning med hela kostnaden.

Enligt de jämförande undersökningar av olika slag, som organisationsnämnden företagit, torde polisverksamhet av normal art och omfattning i en stad av Haparandas storlek kräva omkring 5 mans arbetskraft. Nämnden delar därför helt länsstyrelsens uppfattning om statens medverkan och formen härför vid bestridandet av kostnaderna för polisväsendet i staden. Av de 7 polismanstjänster samt 2 arvodesbefattningar, beträffande vilka såväl polisutredningen som organisationsnämnden funnit ett stadigvarande behov föreligga, bör alltså enligt nämndens uppfattning ifrågasättas om 4, d. v. s. 2 poliskonstapelstjänster i Ca 15 och de 2 arvodesbefattningarna, statsverket

bestrida kostnaderna, därvid sistnämnda befattningar utbytes mot 2 polis-konstapelstjänster, 1 i Ca 15 och 1 i Ca 13. Under hänvisning till sitt principförslag beträffande polisorganisationen i gränstrakterna mot Finland föreslår organisationsnämnden vidare, att av det antal polismanstjänster, som svarar mot antalet polismän i den till Haparanda f. n. förlagda statspolispatrullen, eller tillhoppa 5 tjänster, 1 polisassistenttjänst i Ca 19, 1 förste polis-konstapelstjänst i Ca 17 och 2 polis-konstapelstjänster i Ca 15, eller tillhoppa 4 tjänster, inrymmes i det föreslagna Haparanda polisdistrikts nya organisation, medan den återstående tjänsten, d. v. s. 1 förste polis-konstapelstjänst i Ca 17, indrages. Mot bakgrunden av att patrullens verksamhet kommer att begränsas till landsfiskalsdistriktet och samordning med övrig polisverksamhet under landsfiskalens ledning kommer att ske, synes denna minskning motiverad. — Samtliga nu nämnda 8 tjänster skulle alltså anställas av polisdistriktet jämlikt 4 § polislagen.

Innehavarna av de 4 förstnämnda tjänsterna bör, liksom nu är fallet, tillsammans med innehavarna av övriga tjänster för reguljär polisverksamhet omfattas av en och samma tjänstgöringslista. Däremot bör de polismän, som ersätter den nuvarande statspolispatrullen, utgöra en särskild, av landsfiskalen direkt ledd avdelning, i vilken bör ingå ett polisbefäl i lönegrad Ca 19 (polisassistent).

Enligt organisationsnämndens mening bör vidare personalstaten för Haparanda polisdistrikt med hänsyn till den personalstyrka, som krävs för den särskilda polisverksamheten i distriktet, upptaga en egentlig rekryteringstjänst, för vilken statsverket svarar för kostnaderna. Nämnden föreslår därför att — i utbyte mot den tredje av de tidigare omnämnda arvodestjänsterna — en rekryteringstjänst inrättas med anställning enligt 4 § polislagen.

Sammanfattningsvis innebär förslaget beträffande Haparanda polisdistrikt, att i distriktet anställs jämlikt 4 § polislagen *dels* — för den verksamhet som nu åligger statspolispatrullen — 1 polisassistent i Ca 19, 1 förste polis-konstapel i Ca 17 och 2 polis-konstaplar i Ca 15, *dels ock* — för avlastning av distriktets höga kostnader för polisväsendet — 3 polis-konstaplar i Ca 15, 1 polis-konstapel i Ca 13 samt en polisaspirant/e. o. polis-konstapel i Cf 11/Ce 13. Därjämte bör enligt nämndens mening det skrivbiträde i reglerad befordringsgång, som f. n. finnes anställt vid statspolisgruppen i Haparanda, överföras till landsfiskalskontoret.

Med hänsyn till den ekonomiska avlastning, som förslaget uppenbarligen innebär för i första hand Haparanda stad, synes det skäligt, att de lokalkostnader, för vilka statsverket skall svara, begränsas till hyra enligt ortens pris för de tjänstelokaler och garage, som erfordras för personal och bil vid avdelningen för särskild polisverksamhet. Den övriga enligt 4 § polislagen anställda personalen kommer nämligen att liksom f. n. i alternering med stadens övriga polispersonal för reguljär polisverksamhet få sin verksamhet

förlagd till lokaler, som ändock erfordras för stadens (det nya distriktets) polisväsende.

K a r e s u a n d o. I polisutredningens betänkande har framhållits önskvärdheten av en förstärkning av främlingskontrollen i distriktet, vilken förstärkning borde kunna erhållas genom aktivare medverkan från tullpersonalens sida. Enligt förutnämnda förslag angående organisationen av gränsbevakningen inom Haparanda gränsdistrikt avses gränsbevakningspersonalen vid Karesuando gränsposter skola förstärkas med 1 man (från 7 till 8). Med anledning härav föreslås icke inrättande av någon ytterligare polismanstjänst i distriktet. Skulle emellertid en sådan utökning ändock anses böra komma till stånd, bör kostnaderna för den nya tjänsten enligt organisationsnämndens uppfattning helt falla på statsverket (4 § polislagen).

K o r p i l o m b o l o—T ä r e n d ö. Någon särskild polismanstjänst för verksamhet avseende främlingskontroll synes ej vara nödvändig i distriktet. Statspolisen bör vid särskilda tillfällen kunna lämna erforderligt biträde. Landsfiskalen bör därjämte instruktionsmässigt beredas möjlighet att i förekommande fall från gränsdistrikt, där av statsverket helt bekostad personal finnes, rekvirera hjälp för fullgörande av erforderlig särskild polisverksamhet.

Ö v e r t o r n e å—H i e t a n i e m i. Inom Övertorneå landsfiskalsdistrikt finnes f. n. en arvodesbefattning, beträffande vilken tillsättnings- och ersättningsförhållanden överensstämmer med arvodesbefattningarna i Haparanda. Enligt uppgift från landsfogdeexpeditionen i Luleå skulle denna befattning »sedan längre tid tillbaka ha varit besatt huvudsakligen hela året».

Organisationsnämnden har ägnat förhållandena inom polisdistriktet särskild uppmärksamhet och därvid bl. a. beaktat den allt livligare gränstrafiken i synnerhet över Pello. Nämnden anser, att polispersonalen för särskild polisverksamhet inom distriktet bör utgöra 4 man. Den till Övertorneå förlagda statspolispatrullen omfattar f. n. 3 polismanstjänster, eller 2 förste poliskonstapelstjänster i Ca 17 och 1 poliskonstapelstjänst i Ca 15. I samband med överförandet till polisdistriktet av dessa tjänster bör en av förste poliskonstapelstjänsterna i Ca 17 utbytas mot polisassistenttjänst i Ca 19. Därjämte bör 1 poliskonstapelstjänst i Ca 15 nyinrättas. Med hänsyn till storleken av den personal, som inom Övertorneå—Hietaniemi polisdistrikt kommer att sysselsättas med särskild polisverksamhet, föreslås vidare, att i polisdistriktet på statens bekostnad inrättas en rekryteringstjänst, varvid den nyssnämnda arvodesbefattningen, vars innehavare förordnas enligt 7 § länsstyrelseinstruktionen, bör indragas.

Arbetet vid avdelningen för särskild polisverksamhet bör ledas direkt av landsfiskalen.

5. Lokaler, utrustning m. m.

Vad angår frågan om lokaler, möbler, utrustning m. m. för den föreslagna

statliga poliskåren hänvisas till förslaget till ändring av avtalet mellan Kronan och Bodens stad. För de utom basorten Boden stationerade arbetsgrupperna ur kåren bör f. n. förhyrda tjänstelokaler samt befintliga möbler, kontorsutrustning och inventarier i Kalix, Morjärv och Överkalix fortfarande komma till användning. För den nya gruppen i Nederluleå distrikt (Gammelstad) måste förhyras två tjänsterum samt garage. Den statliga poliskåren i Boden disponerar f. n. 4 bilar. En av dessa bör disponeras av landsfiskalen i Nederluleå distrikt för den nya arbetsgruppen i Gammelstad. I övrigt bör kåren och arbetsgrupperna ur densamma disponera sina bilar som hittills.

Ett genomförande av organisationsnämndens förslag till lösning av den föreliggande organisationsfrågan i Tornedalen innebär, att staten skall svara för alla kostnader för de enligt 4 § polislagen i gränsdistrikten anställda polismännen samt de särskilda kostnader, som är eller kan bli förknippade med dessa polismäns verksamhet. Enklast torde därför vara, att alla möbler, all utrustning m. m., som enligt av nämnden uppgjord förteckning f. n. disponeras av statspolispatrullerna i Tornedalen med undantag av bilarna med radioutrustning överlämnas till vederbörande kommuner, vilka bör påta sig skyldigheten att förskottsvis erlagga hyror enligt gällande hyreskontrakt. De löpande driftkostnaderna avseende bilarna synes även lämpligen böra förskottsvis bestridas av vederbörande polisdistrikt.

6. *Övergångsbestämmelser.* Sådan hos Luleå stad anställd polisman, vilken vid tidpunkten för en eventuell övergång till föreslagen ny polisorganisation är kommenderad till statspolisavdelningen i Luleå och efter ansökan i samband med övergången anställs jämlikt 4 § polislagen å sådan kommunal polismanstjänst, som avses ersätta nu inrättad tjänst vid nämnda avdelning med stationering för innehavaren i Haparanda, Övertorneå eller Pajala, bör i pensionshänseende äga tillgodoräkna sig den tid, som han i samma hänseende ägt eller äger tillgodoräkna sig i sin förutvarande anställning hos Luleå stad. Med hänsyn till att frågan rörande samordning i vissa fall av pensionsrätt på grund av polismansanställningar hos olika huvudmän m. m. f. n. är föremål för särskild utredning, bör emellertid denna anordning, i avvaktan på resultatet av nyssnämnda utredning, endast avse pensionsfall, som inträffar mellan tidpunkterna för organisationsförändringens genomförande och genomförandet av den särskilda pensionsutredningens förslag.

För det fall att polisman, som vid ifrågavarande tidpunkt är stationerad vid någon av de här ovan nämnda statspolispatrullerna i Haparanda, Övertorneå och Pajala, icke önskar övergå till anställning jämlikt 4 § polislagen men väl fortfarande fullgöra tjänstgöring inom de områden, som f. n. omfattas av statspolispatrullernas verksamhet i Tornedalen, synes han — så länge han innehar sin nuvarande tjänst — böra få kvarbli vid sin anställning hos Luleå stads polisdistrikt och tills vidare vara kommenderad för tjänstgöring hos statspolisavdelningen därstädes. Motsvarande tjänst, inrät-

tad jämlikt 4 § polislagen, torde i dylikt fall böra tills vidare hållas vakant. Om här avsedd polisman däremot i samband med ett genomförande av organisationsnämndens förslag i fortsättningen icke skulle önska fullgöra tjänstgöring i Tornedalen utan vilja återgå till tjänstgöring vid Luleå stads polisdistrikt (kommunal avdelning eller statspolisavdelning), torde detta icke behöva innebära någon överdimensionering av poliskåren i Luleå stad, eftersom rekryteringssvårigheter där f. n. synes föreligga. Organisationsnämnden förutsätter, att — vid en dylika återgång av personal till poliskåren i Luleå — staden icke skall få vidkännas några kostnader utom ramen för personalstaten för den kommunala avdelningen vid poliskåren.

E. Kostnaderna vid ett genomförande av organisationsnämndens förslag

I vad gäller lönekostnader (grundlön, rörligt tillägg och kompensations-tillägg) beräknas ett genomförande av organisationsnämndens förslag medföra en årlig kostnadsökning för statsverket av cirka 52 000 kronor. Häri ingår cirka 31 000 kronor för främjande av rekrytering inom polisdistrikten, vilken kostnad icke är en följd av den föreslagna organisationen utan motiveras redan av nu rådande förhållanden.

På längre sikt torde även ökade pensionskostnader uppkomma för statsverket. Genom förslaget utbyte av extra polismanstjänster och arvodesbefattningar mot ordinarie tjänster kommer nämligen antalet pensionsreglerade tjänster att öka med 14.

Föreslagen indragning av de särskilda ersättningarna till viss tullpersonal för gränsövervakning synes komma att medföra en årlig kostnadsminskning för statsverket med cirka 2 900 kronor.

I fråga om den statliga poliskåren uppkommer ökning av kostnader för lokaler m. m. genom den föreslagna stationeringen av en arbetsgrupp till Gammelstad. Denna kostnadsökning beräknas uppgå till cirka 3 500 kronor per år. För möbler och övriga inventarier m. m. till tjänstelokalerna för denna grupp torde vidare tillkomma en engångskostnad av cirka 5 000 kronor.

Förslaget innebär sålunda totalt en årlig kostnadsökning för statsverkets del å cirka 52 600 kronor. Härtill kommer engångskostnader å cirka 5 000 kronor.

I detta sammanhang må erinras om att statsverket fr. o. m. budgetåret 1957/58 — under förutsättning att förslaget till ändringsavtal rörande det s. k. Bodenavtalet antages — kommer att tillföras avsevärt ökade inkomster. Denna inkomstökning kommer att betydligt överstiga den utgiftsökning, som föranledes av ett genomförande av organisationsnämndens förslag.

Organisationsnämnden har framhållit, att de i betänkandet föreslagna organisationsförändringarna i huvudsak synes kunna träda i kraft fr. o. m. den 1 juli 1956.

Statskommissarien Kull har avgivit särskilt yttrande och därvid anført följande.

Organisationsnämnden har hävdad den principiella uppfattningen, att all polispersonal inom ett polisdistrikt gemensamt bör bilda ett arbetslag, arbeta under samma allmänna betingelser m. m. och att en annan ordning förr eller senare torde leda till dualism. Är denna synpunkt riktig, bör det icke ifrågakomma att nu inordna den statliga Kalixpolisen under Bodenkåren utan andra alternativ bör i stället övervägas. Enligt min mening bör det emellertid vara möjligt att med det gemensamma polisreglementet som underlag skapa fullt tillfredsställande arbetsförhållanden, även om den särskilda polisverksamheten i en i övrigt kommunal organisation ombesörjes av statligt anställda befattningshavare. Av i polisutredningen angivna skäl har företrädere ansetts böra givas åt den statliga anställningsformen. Det kan dock knappast göras gällande, att skälen härför är av påtagligt utslagsgivande karaktär. Organisationsnämndens förslag beträffande skyddsområdespolisen i Kalix samt i fråga om formen för anställande av särskild polispersonal i Tornedalen synes därför — om ock i sistnämnda hänseende med tvekan — kunna godtagas. Som skäl härför kan bl. a. anföras, att svårigheter icke torde uppstå att med Bodenkåren som basorganisation förstatliga den särskilda polispersonalen i Tornedalen, om nackdelar med den kommunala anställningsformen skulle visa sig.

Beträffande statspolisorganisationen i länet föreslås vissa åtgärder, främst för att tillgodose Luleå stad. Genom detta och övriga i utredningen framlagda förslag skulle polisorganisationen i Norrbotten i stort sett bli oförändrad. Åtskilliga skäl talar onekligen för att, sedan Bodenfrågan vunnit en acceptabel lösning, rådande ordning bibehållas. Å andra sidan kan det med hänsyn just till förefintligheten av den statliga poliskåren ur organisatoriska synpunkter synas ligga nära till hands att samordna denna kår med statspolisavdelningen i Luleå, helst som kåren instruktionsmässigt har att fullgöra statspolisuppgifter. Föreliggande speciella omständigheter skulle då utgöra skäl för att ordna polisväsendet i Norrbotten efter organisationslinjer i stort, som avviker från vad som gäller i övriga delar av landet och som man över huvud taget icke kan tänka sig acceptera i dessa delar. Genom såväl det av nämnden framlagda förslaget som den antydda samordningen skulle Luleå stad vinna en väsentlig lättnad i sina förpliktelser beträffande statspolisorganisationen. Det kan sättas i fråga, om icke den berörda samordningen bör givas företrädere framför en i stort sett oförändrad organisation.

III. Yttranden

Över organisationsnämndens belänkande har yttranden avgivits av länsstyrelsen i Norrbottens län — efter hörande av landsfogden i länet, stadsfiskalen i Luleå, landsfiskalerna i Nederluleå, Överluleå, Råneå, Nederkalix och Töre, Överkalix, Haparanda, Övertorneå, Pajala och Karesuando landsfiskalsdistrikt samt direktionen för Övertorneå-Hietaniemi polisförbund —, statskontoret, generallullstyrelsen — efter hörande av tullkammaren i Haparanda i samråd med tullkammaren i Luleå —, riksåklagarämbetet samt

chefen för armén — efter hörande av militärbefälhavaren för VI militär-området, kommandanten i Boden och försvarsområdesbefälhavaren i Kalix försvarsområde.

Yttranden har vidare inkommit från stadsfullmäktige i Boden, Luleå och Haparanda, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska polisförbundet och Tornedalskommunernas förbund.

Organisationsnämndens förslag har i *princip* tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *statskontoret, generaltullstyrelsen, chefen för armén och övriga hörda militära myndigheter, stadsfullmäktige i Boden, svenska stadsförbundet* — trots anförda betänkligheter —, *svenska landskommunernas förbund, svenska polisförbundet, landsfiskalerna i Nederkalix och Töre distrikt samt Tornedalskommunernas förbund och direktionen för Övertorneå-Hietaniemi polisförbund.*

Förslagen har avstyrkts av *länsstyrelsen och landsfogden i Norrbottens län, stadsfiskalen i Luleå och landsfiskalen i Överluleå distrikt*, vilka samtliga närmast ansluter sig till en organisationsform enligt alternativ IV, *landsfiskalen i Haparanda distrikt*, som närmast förordar ett förstatligande av polisväsendet i hela Norrbottens län eller eventuellt i gränstrakterna mot Finland samt *stadsfullmäktige i Luleå*, som — därest ett helt förstatligande av polisväsendet inom berörda områden icke anses böra komma till stånd — förordar en lösning enligt polisutredningens alternativ III.

Stadsfullmäktige i Haparanda, som vidhåller sitt förut framförda yrkande om att stadens polisväsende helt förstatligas, förklarar i andra hand, att såväl alternativ IV som organisationsnämndens förslag är godtagbart för stadens vidkommande.

Länsstyrelsen, som inledningsvis betonar angelägenheten av att hithörande frågor bringas till ett avgörande vid årets riksdag, kan icke anse organisationsnämndens skäl mot en enhetlig kår av den karaktär, som alternativen III och IV avser, övertygande. Det kan knappast vara någon nackdel, att det vid sidan av en statlig kår med vissa bestämda uppgifter finnes kommunala poliskårer i de skilda kommunerna. Tvärtom skulle en sådan organisation ur olika synpunkter innebära påtagliga fördelar. Bestämda nackdelar synes däremot förenade med organisationsnämndens förslag, främst fyra olika sorters anställningsformer för polisen och att en tillämpning av två kombinationer måste förekomma inom allra minst 8 olika landsfiskalsdistrikt. Vad nämnden anført om nackdelar för länsstyrelsen och det verklighetsfrämmande i tanken på en helstatlig polisorganisation i den berörda utsträckningen, är delvis konstruktioner utan relevans för den praktiska polisverksamheten. Principen att vederbörande polischef bör ha befälsrätt över hela polisstyrkan inom hans distrikt går mycket väl att tillämpa enligt vart och ett av alternativen II—IV. Den bästa ledningen torde ernås, om samtliga erforderliga polismän är anslutna till en och samma kår under högsta befäl av landsfogden och inom varje distrikt av

vederbörande polischef. Styrkan och rörligheten i en sådan kår torde även bli en helt annan än enligt organisationsnämndens förslag och jämväl effektiviteten torde bli större. — Organisationsnämnden synes ha underskattat de skäl, som talar för att statspolisavdelningen i Luleå bör ersättas med en annan organisation, detta främst med hänsyn till konsekvenserna för stadens poliskår. Stadens erinran, att den ej erhåller full täckning av statsmedel för alla utgifter, som skyldigheten att hålla statspolis medför, förtjänar allt beaktande. De föreslagna åtgärderna torde ej komma att medföra någon bättring i det förhållandet, att staden måste avstå de bästa krafterna av sin poliskår till statspolisen. Ur rekryteringssynpunkt synes det bättre, att en statlig kår själv finge sörja för sin rekrytering. Kriminalpoliskåren torde ej bli kvalitativt sämre än om den ur formell synpunkt tillhör poliskåren i Luleå. — Enligt länsstyrelsens mening är alternativ IV det förslag, som förtjänar att närmare bearbetas och läggas till grund för ett beslut i ärendet.

Liknande synpunkter anföres av *landsfogden i länet*.

Stadsfullmäktige i Luleå understryker de olägenheter för staden, som är förknippade med skyldigheten att tillhandahålla statspolispersonal. De föreslagna särskilda åtgärderna beträffande Luleå torde ej komma att undanröja dessa olägenheter, vare sig i ekonomiskt hänseende eller med avseende å den uttunning i kvalitativt hänseende, som stadens egen poliskår är utsatt för.

Beträffande organisationsnämndens olika *detaljförslag* har i remissyttrandena anmärkts följande.

Länsstyrelsen och *landsfogden* håller före, att den statliga poliskåren, om Bodens och Överluleå landsfiskalsdistrikt sammanslås, bör på samma villkor, som uppställts enligt det föreliggande förslaget till ändrat avtal med Bodens stad, övertaga de kommunala polisuppgifterna inom Överluleå-Edefors polisdistrikt. Härigenom skulle polisarbetet bättre kunna organiseras och vidare behövde man ej laborera med två polisdistrikt inom området. — Någon minskning av den till Boden förlagda styrkan av den statliga poliskåren bör icke ske. Utöver vad organisationsnämnden föreslagit bör därför styrkan omfatta ytterligare en tjänst — förste poliskonstapel i Ca 17 — med placering vid bevakningsavdelningen. — I likhet med *landsfiskalen i Haparanda distrikt* anser länsstyrelsen och landsfogden vidare, att ledningen av den samlade polisstyrkan i detta distrikt bör anförtros en poliskommissarie. Denna tjänst bör helt bekostas av statsmedel och upp-lagas som tjänst enligt 4 § polislagen i stället för den föreslagna tjänsten som polisassistent i Ca 19.

Stadsfullmäktige i Haparanda yrkar — med instämmande av *svenska stadsförbundet* — att staten skall av stadens poliskår bekosta ytterligare en tjänst, utöver de två föreslagna.

Stadsfiskalen i Luleå håller före, att antalet av de av statsmedel bekosta-

de rekryteringstjänsterna i Luleå bör vara minst fem, i vart fall intill dess statspolisavdelningen blivit helt utbyggd.

I likhet med *vederbörande landsfiskal* anser *länsstyrelsen* och *landsfogden*, att en polisman bör på statsverkets bekostnad anställas i Karesuando polisdistrikt. Distriktets unika karaktär av gränsområde mot såväl Norge som Finland samt dess stora ytvidd gör detta motiverat. Landsfogden ifrågasätter därjämte, om icke sådan polisman bör anställas jämväl i Korpilombolo distrikt.

I fråga om Övertorneå—Hietaniemi polisdistrikt har såväl *länsstyrelsen*, *landsfogden* och *vederbörande landsfiskal* som *Tornedalskommunernas förbund* och *direktionen för Övertorneå—Hietaniemi polisförbund* hävdat, att föreslagen styrka för särskild polisverksamhet är för liten och bör utökas i erforderlig omfattning. I yttrandena har hänvisats till den långa gränsen mot Finland och den livliga gränstrafiken, vilken väntas komma att ytterligare öka, sedan planerad färjförbindelse vid Övertorneå blivit färdig.

Landsfiskalen i Överkalix distrikt ifrågasätter om tillräckliga skäl finnes att — som organisationsnämnden föreslagit — i den till distriktet förlagda gruppen för särskild polisverksamhet utbyta en nu befintlig tjänst som förste poliskonstapel (i Cg 17) mot polisassistenttjänst i Ca 17.

I yttrandena har därjämte berörts vissa *speciella frågor*.

Riksåklagarämbetet — som yttrat sig över betänkandet endast i vad de framlagda förslagen kan utöva inverkan på åklagarverksamheten i länet — hänvisar till sitt av organisationsnämnden refererade yttrande över polisutredningens betänkande och uttalar i anslutning till nämndens förslag om särskild utredning av frågan om biträdeshjälp åt landsfogden i Norrbottens län, att ämbetets farhågor för att högste åklagaren i länet på grund av polisarbetet över huvud taget icke kommer att syssla med åklagarverksamheten ytterligare accentuerats. På grund av sin arbetsbörda som länspolischef har landsfogden ej haft och har ej möjlighet att annat än i mycket ringa mån ägna sig åt verksamheten som statsåklagare. Enligt ämbetets mening torde landsfogdens möjligheter att ägna sig åt denna verksamhet efter ett genomförande av den föreslagna polisorganisationen snarast bliva mindre än förut. Med hänsyn härtill kan ämbetet icke anse det försvarligt, att nuvarande organisation av landsfogdetjänsten längre bibehålles. Enligt ämbetets mening bör under alla förhållanden en uppdelning av landsfogdetjänsten å två befattningshavare, en länspolischef och en statsåklagare, ske redan från och med den 1 juli 1956. — *Landsfogden* har uttryckt samma mening som riksåklagarämbetet. *Länsstyrelsen* anser den föreslagna lösningen väl värd att noga pröva.

Landsfogden uttalar, att ytterligare en tjänst som poliskommissarie med placering i lägst Ca 27 bör inrättas vid statspolisavdelningen i Luleå. Behovet av denna tjänst är enligt landsfogdens mening i längden ofrånkomligt redan med nuvarande organisation.

Chefen för armén förutsätter — i likhet med övriga hörda militära myndigheter — att polismyndigheterna tager erforderligt samråd med de militära myndigheterna vid utformandet av anvisningar för handläggning av vistelsetillståndsärenden samt i fråga om den särskilda polisverksamheten.

Generaltullstyrelsen kan icke tillstyrka organisationsnämndens förslag om borttagande av den till tullpersonalen f. n. utgående ersättningen för biträde vid gränsövervakning och främlingskontroll. Denna verksamhet får anses falla utom tullpersonalens vanliga tjänsteåligganden och bör därför särskilt ersättas. *Länsstyrelsen* ifrågasätter lämpligheten av att indraga ifrågavarande ersättningar. Det kan antagas, att tullmännen på annat sätt skulle begära kompensation för förlusten av denna förmån.

Statskontoret finner det föreslagna ändringsavtalet till 1942 års avtal med Bodens stad i och för sig icke giva anledning till erinran. Enligt ämbetsverkets mening bör emellertid 1942 års avtal kompletteras med en uppsägningsklausul, motsvarande den som intagits i ändringsavtalet. Därest överenskommelse härom ej kan träffas, synes det kunna ifrågasättas, om icke uppsägningsklausulen i sistnämnda avtal bör helt utgå.

I anledning av att organisationsnämnden i förslaget till övergångsbestämmelser ifrågasatt viss tillgodoräkning i pensionshänseende av tidigare tjänstgöring för sådana polismän, som vid genomförande av omorganisationen övergår från anställning hos en huvudman till en annan, anser statskontoret, att det i avvaktan på resultatet av pågående utredning i ämnet icke synes böra ifrågakomma, att ställning till berörda spørsmål tages i nu förevarande sammanhang. Inträffande pensionsfall torde få upptagas till prövning efter särskild framställning. *Landsfogden* anser däremot den av organisationsnämnden föreslagna pensionsgarantin böra utformas så, att den täcker även tiden efter det ett förslag på grundval av ifrågavarande utredning eventuellt genomförts.

I fråga om förslagen till övergångsbestämmelser uttalar *landsfogden* vidare, att han ej kan dela nämndens uppfattning, att polisman vid statspatrullerna i Tornedalen vid ett genomförande av den föreslagna organisationen bör medgivas rätt att kvarstå i Luleå stads polisdistrikt men likväl fullgöra tjänst i gränsdistrikt. Skäl för en sådan anordning torde ej föreligga. Personalen vid de nuvarande statspolispatrullerna har icke någon garanterad rätt att kvarstå i Tornedalen utan kan när som helst återkommandas till Luleå. Någon svårighet att emottaga personalen i Luleå torde med säkerhet ej komma att uppstå. *Svenska polisförbundet* anser, att det icke klart framgår av nämndens förslag, om de befattningshavare, som tills vidare önskar kvarstå vid sin tjänst i Tornedalen, skall mot sin vilja kunna återkommandas till Luleå eller om de själva har något inflytande på tidpunkten för återgången. Förbundet hemställer, att det i detta avseende utfärdas klara och tydliga övergångsbestämmelser ävensom att de befattningshavare, som

3 — *Bihang till riksdagens protokoll 1956. 1 saml. Nr 114*

vid tidpunkten för övergången till den nya ordningen har tjänst i Tornedalen, skall äga rätt till flyttningsersättning, oavsett när avlösningen äger rum.

Tornedalskommunernas förbund och direktionen för Övertorneå—Hieta-niemi polisförbund har tillstyrkt organisationsnämndens förslag under den förutsättningen, att statsbidrag får rekvireras i förskott, så att kommunerna ej skall behöva ligga ute med egna medel under längre tider.

VI. Departementschefen

Såsom inledningsvis framhållits, är polisväsendet inom nu ifrågavarande delar av Norrbottens län — Bodens och Kalix skyddsområden samt Tornedalen — organiserat på ett sätt, som avviker från förhållandena i riket i övrigt. Inom Bodens skyddsområde finnes en statlig poliskår, som förutom bevakning och främlingskontroll inom skyddsområdet även ombesörjer den reguljära polistjänsten i Bodens stad enligt ett år 1942 träffat avtal mellan Kronan och staden. För bevaknings- och kontrolluppgifter inom Kalix skyddsområde finnes vidare en statlig, år 1948 inrättad skyddsområdespolis. Denna polisgrupp tillkom som ett provisorium, sedan bevakningen genom militär personal upphört. Befattningshavarna inom densamma är anställda på extra stat. För att ombesörja den särskilda polisverksamheten i Tornedalen har slutligen en viss utbyggnad skett av statspolisavdelningen i Luleå, så att därifrån kunnat avdelas personal till särskilda patruller för detta ändamål, stationerade i Haparanda, Övertorneå och Pajala.

Denna organisation av polisväsendet kan icke anses fullt tillfredsställande. Speciella hänsyn till militära förhållanden samt behovet av särskild bevakning och kontroll utmed landgränsen mot Finland har medverkat till att giva den dess heterogena utformning. Dessa omständigheter, som stundom krävt åtgärder med snabb verkan, har också medfört olägenheter för organisationen, vilken fått uppbyggas efter hand genom partiella beslut. Olägenheterna hänför sig dels till polisarbetets bedrivande, dels till de ekonomiska konsekvenserna.

Olägenheterna av ekonomisk art består främst däri, att frågan om Bodens stads ersättning till statsverket för polisverksamhetens fullgörande i staden icke är reglerad på ett för statsverket tillfredsställande sätt medan å andra sidan vissa polisdistrikt, särskilt Haparanda stad, har onormalt höga kostnader för polisväsendet. På grund av skyldigheten att förse den stora statspolisavdelningen med personal föreligger därjämte svårigheter för Luleå stad att erhålla erforderlig personal för den reguljära polisverksamheten i staden.

Både 1953 års polisutredning och organisationsnämnden har emellertid ansett sig kunna konstatera, att de organisatoriska bristerna icke är av så allvarlig art, att de i högre grad påverkat polisverksamhetens effektiva full-

görande. I likhet med utredningen har organisationsnämnden vidare framlagt förslag till åtgärder av administrativ karaktär — sammanslagning av vissa landsfiskalsdistrikt, decentralisering till de lokala polischeferna av ansvaret för den särskilda polisverksamheten och befälet över all polispersonal inom vederbörande distrikt samt reglering genom uppgjorda planer för varje polischefsdistrikt av den särskilda polisverksamheten och, i förekommande fall, samtlig polis- och tullpersonals medverkan vid polisarbetet. Enligt organisationsnämndens mening är dessa åtgärder ägnade att avsevärt förbättra organisationens effektivitet.

Jag delar nämndens uppfattning härutinnan och anser, att de föreslagna åtgärderna bör komma till stånd. Jag avser att — i vad beslutanderätten ankommer på Kungl. Maj:t — medverka härtill.

I detta sammanhang torde jag även få erinra om organisationsnämndens förslag rörande ändringar i polisdistriktsorganisationen. I den mån berörda parter — länsstyrelsen i Norrbottens län och vederbörande kommuner — anser sig böra följa nämndens rekommendationer om sammanslagning av polisdistrikt, synes förberedelser för distriktssammanslagningar böra omedelbart vidtagas. Genom de förordade sammanslagningarna synes kunna ernås en ökad effektivisering av polisverksamheten i berörda distrikt samtidigt som en icke önskvärd överdimensionering av vederbörande personalstater undviks.

Icke obetydliga förbättringar av den nuvarande polisorganisationens effektivitet torde sålunda kunna erhållas genom relativt enkla och rätt litet ingripande åtgärder. Alltjämt kvarstår emellertid olägenheter framför allt av ekonomisk art, som bör undanröjas.

Under det tidigare utredningsarbetet har framförts flera förslag till lösning av de aktuella problemen. Polisutredningen ansåg tre alternativ kunna komma ifråga. Det första av dessa avsåg en helt kommunal polisorganisation. Den kommunala polisen inom de berörda områdena skulle utökas, så att den under vederbörande landsfiskals ledning kunde ombesörja även den särskilda polisverksamheten. Utbyggnaden skulle ske genom att polisdistrikten jämlikt 4 § polislagen ålades att anställa ett angivet antal polismän för hela rikets behov. Kostnaderna härför skulle helt bestridas genom statsbidrag enligt 15 § 1 mom. polislagen. Lösningen förutsatte, att avtalet mellan Kronan och Bodens stad bringades att upphöra samt att den statliga polisen i Boden och Kalix avvecklades. Det andra alternativet byggde på den nuvarande statliga poliskåren i Boden, vilken skulle utökas till att omfatta såväl den statliga skyddsområdespolisen i Kalix som statspolispatrullerna i Tornedalen. Från kåren skulle personal utplaceras i de olika polisdistrikten för bevakning och främlingskontroll. Enligt det tredje alternativet — vilket utredningen förordade — skulle inrättas en delvis statlig organisation med Luleå som basort. Denna statliga poliskår skulle övertaga den reguljära polisverksamheten i Luleå stad mot ersättning, som reglera-

des i avtal med staden. Till kåren skulle knytas personal för såväl den särskilda polisverksamheten inom skyddsområdena och gränstrakterna mot Finland som de arbetsuppgifter, vilka nu åvilar statspolisavdelningen i Luleå. Från kåren skulle personal utplaceras i de olika polisdistrikten för ombesörjande av bevakningsuppgifter och främlingskontroll. Organisationen förutsatte, att Boden själv skulle svara för den reguljära polisverksamheten inom staden. Gällande avtal mellan Kronan och staden måste därför bringas att upphöra.

I sitt yttrande över polisutredningens betänkande föreslog landsfogden i Norrbottens län en annan lösning — alternativ IV — som även alternativt förordades av länsstyrelsen. Förslaget är i stort sett uppbyggt som utredningens tredje alternativ men skiljer sig från detta främst däri, att Luleå stad själv skulle svara för den reguljära polisverksamheten inom staden. Den statliga kåren skulle däremot omfatta personal för fullgörande av statspolisavdelningens arbetsuppgifter.

Organisationsnämndens förslag innebär, att den statliga poliskåren i Boden bibehålles och att till densamma anslutes skyddsområdespolisen i Kalix. Genom ett tillägg till det gamla avtalet med Bodens stad, vilket godkänts av staden, tillförsäkras statsverket en väsentligt riktigare avvägd ersättning än tidigare. Bodenpoliskårens namn förändras till Norrbottens statliga poliskår. Arbetsgrupper ur kåren stationeras för tjänstgöring i Nederluleå, Nederkalix—Töre och Överkalix landsfiskalsdistrikt och underställes därvid vederbörande polischefer. De tjänster, som nu uppehålls av statspolispatrullerna i Tornedalen, utgår ur statspolisorganisationen och tillföres i stället vederbörande polisdistrikts organisation. De inrättas jämlikt 4 § polislagen för hela rikets behov, varigenom statsbidrag kommer att utgå för hela kostnaden.

I det följande avser jag att först behandla den föreslagna organisationen i allmänhet och de invändningar, som gjorts mot denna, samt vidare förslaget till revision av Bodenavtalet. Därefter kommer att behandlas speciella frågor, som rör personalorganisationen i den statliga poliskåren eller i särskilda polisdistrikt. Slutligen beröres vissa mera fristående problem, som tagits upp i remissyttrandena.

Nämnden har vid sina ställningstaganden utgått från att förutsättningarna för en god organisation i första hand är enkla och klara befälslinjer samt preciserad ansvarsfördelning, att dessa förutsättningar bör skapas med så enkla medel som möjligt samt att en lösning av problemen nu icke bör ske på ett sådant sätt, att den kommande utvecklingen av polisväsendet, oberoende av vilken riktning denna än kan taga, störes eller låses. Med hänsyn till att bristerna i den nuvarande organisationen, som förut nämnts, icke är av så allvarlig art, att de i högre grad påverkat polisverksamhetens effektiva fullgörande, anser jag denna målsättning vara riktig. Det framlagda förslaget synes mig väl överensstämma med denna all-

männa grundsyn. Detsamma innebär enligt min mening en lösning av hit-hörande problem, som utan större omändringar eller kostnader skapar en fastare organisation och samtidigt ger möjlighet att på ett godtagbart sätt undanröja de f. n. förefintliga ekonomiska olägenheterna i olika avseenden.

De skäl nämnden anfört mot såväl utökning av området med statlig polis i länet, som ett upplösande av den för speciella uppgifter redan befintliga statliga poliskåren synes bärande. Nämndens förslag beträffande den särskilda polisverksamhetens ordnande i gränstrakterna mot Finland innebär enligt min mening en praktisk lösning av polisorganisationen i dessa områden. Jag anser mig därför — i likhet med det övervägande flertalet av de över utredningen hörda myndigheterna — kunna ansluta mig till nämndens principförslag. Dess kanske viktigaste betydelse i fråga om skyddsområdena ligger däri, att den statliga Kalixpolisen erhåller normala anställningsförhållanden och fastare administration genom anslutningen till den större kåren.

Länsstyrelsen har i sin kritik mot förslaget bl. a. framhållit, att det är för komplicerat med fyra olika anställningsformer för polisen. Emellertid synes anställningsformerna liksom f. n. och för övrigt också liksom enligt länsstyrelsens alternativ IV icke bli flera än två: den statliga, i fråga om den statliga poliskåren, och i övrigt den kommunala. Såväl polismän, ingående i statspolisen, som polismän, anställda jämlikt 4 § polislagen, innehar rent kommunal anställning. Att statsverket helt bestrider kostnaderna för dessa tjänster, är en statsbidragsfråga — en ekonomisk fråga mellan stat och kommun — som icke förändrar anställningsformen — den organisatoriska frågan. Det finns sålunda enligt min mening knappast anledning antaga, att en utformning av organisationen enligt det av länsstyrelsen förordade alternativet skulle i detta hänseende innebära några fördelar framför en lösning enligt organisationsnämndens förslag. Även i övrigt synes länsstyrelsens farhågor för olyckliga verkningar av den föreslagna organisationen något överdrivna. Denna organisation torde uppfylla tillräckliga anspråk i fråga om styrka och rörlighet. Jag vill därjämte betona, att ett genomförande av det föreliggande förslaget håller möjligheterna öppna att — om så trots allt skulle visa sig påkallat — senare införa den organisation, som alternativ IV avser. Länsstyrelsen är därför oförhindrad att framdeles sedan någon erfarenhet vunnits om den nya ordningen, om den skulle finna detta nödvändigt, ånyo taga upp detta spörsmål och efter utredning och eventuellt erforderliga förhandlingar förelägga det Kungl. Maj:t.

För att minska de olägenheter för Luleå stad, som är förknippade med skyldigheten att tillhandahålla statspolispersonal, har föreslagits dels vissa undantag från eljest gällande regler för placering och kommendering av sådan personal och dels att i staden inrättas tre av statsmedel bekostade rekryterings-tjänster. Därjämte bör i staden inrättas en av staten helt bekostad tjänst för särskild polisverksamhet. Med hänsyn till att Haparanda på grund

av sitt läge invid gränsen har onormalt höga kostnader för polisväsendet, bör enligt förslaget staten vidare svara för kostnaderna för fyra av de nio tjänster, som erfordras vid poliskåren inom staden. De tjänster, som statsverket sålunda skall bekosta, inrättas jämlikt 4 § polislagen. Nämndens förslag måste sägas innebära påtagliga förbättringar för dessa städer. Vad särskilt angår Luleå torde enbart det förhållandet, att statspolisavdelningens numerär minskas med de i Tornedalen f. n. stationerade tio befattningshavarna medföra lättnad. Genom de föreslagna avvikelserna från eljest gällande regler för kommendering m. m. av statspolispersonal samt genom inrättandet av de särskilda föreslagna, av statsmedel bekostade tjänsterna synes en ordning kunna ernås, som på ett godtagbart sätt reglerar de speciella förhållandena i staden. I anledning av vad länsstyrelsen och landsfogden anfört i detta hänseende torde böra framhållas, att det föreliggande förslaget icke kan antagas medföra större svårigheter att erhålla och behålla personal vid stadens egen poliskår än alternativ IV med dess statliga poliskår och den konkurrens om tjänsterna mellan denna och den kommunala kåren, som därvid kan befaras uppkomma.

Jag vill emellertid understryka, att vissa svårigheter för Luleå stad i fråga om polisväsendet helt säkert föreligger. Enligt min mening bör därför — såsom svenska stadsförbundet i sitt yttrande framhållit — den vidare utvecklingen av polisfrågan i staden noggrant följas och frågan om ytterligare åtgärder upptagas, om detta skulle befinnas nödvändigt.

Som resultat av förda förhandlingar med representanter för Bodens stad har nämnden framlagt ett av dessa representanter godkänt förslag till avtal rörande ändringar från och med den 1 juli 1957 av 1942 års avtal med staden. Avtalet är i sin nuvarande lydelse synnerligen oförmånligt för statsverket. Den ersättning, som staden erlägger för den reguljära polisverk-samhetens upprätthållande, motsvarar på intet sätt de verkliga kostnaderna. Den genom förhandlingarna ernådda överenskommelsen får emellertid anses innebära en tillfredsställande lösning av denna fråga. Genom densamma kommer stadens ersättning till statsverket enligt nämndens beräkningar att öka med ca 150 %. Jag tillstyrker, att ändringsavtalet godkännes. För Bodens del har avtalet antagits genom beslut av stadsfullmäktige den 20 januari 1956. Med anledning av vad statskontoret anfört beträffande den i avtalet intagna uppsägningsklausulen vill jag understryka, att från Kronans sida alltjämt förutsattes, att 1942 års avtal, trots avsaknaden av uttrycklig bestämmelse härom, är uppsägbart. Skulle Bodens stad säga upp tilläggsavtalet, kommer därför frågan om uppsägning av 1942 års avtal att upptagas till övervägande.

De framlagda förslagen till detaljorganisation, personaluppsättning, arbetsfördelningsgrunder m. m. liksom nämndens uttalanden rörande de grunder, efter vilka statsverket bör ersätta kostnaderna för de särskilda tjänster, som avses skola inrättas jämlikt 4 § polislagen med hänsyn till

Luleås och Haparandas höga kostnader för polisväsendet, har icke givit mig anledning till egentlig erinran. Endast lönegradsplaceringarna påkallar justering i ett par fall, vartill jag återkommer i det följande. Vidare kommer jag i samband med mitt ställningstagande till vissa särskilda frågor att göra påpekanden beträffande några detaljer i nämndens nu ifrågavarande förslag.

I sina remissyttranden har länsstyrelsen och landsfogden på anförda skäl ifrågasatt, om icke den statliga kåren borde, på samma sätt och villkor som i Boden, övertaga de kommunala polisuppgifterna i Överluleå-Edefors polisdistrikt. Under hand har jag inhämtat, att organisationsnämnden vid utredningen ingående diskuterat denna fråga men icke funnit anledning eller praktiska möjligheter att framlägga ett sådant förslag. För egen del kan jag ansluta mig till nämndens uppfattning. Jag vill till stöd härför särskilt åberopa, att Edeforsdelen av polisdistriktet ligger utanför skyddsområdet och att det torde erbjuda svårigheter att anpassa Bodenavtalets regler på ifrågavarande kommuner.

I flera av remissyttrandena har framförts förslag och önskemål om ytterligare av statsmedel bekostad personal utöver och sådan personal i annan ställning än vad organisationsnämndens detaljförslag innebär. Jag är icke beredd att biträda dessa önskemål. I detta sammanhang synes endast några av dessa förslag påkalla särskilt uttalande från min sida.

För Haparandas vidkommande har yrkats dels att statsverket skulle svara för kostnaden för ytterligare en polisman i den kommunala kåren, och dels att för ledningen av den samlade polisstyrkan bör inrättas en tjänst som poliskommissarie i Ca 23, för vilken staten — i utbyte mot föreslagen tjänst som polisassistent — bör bestrida kostnaden. Vad angår det förstnämnda yrkandet får jag erinra om att det föreslagna antalet dylika tjänster bestämts efter avvägning av det antal polismanstjänster, som normalt erfordras i en stad av Haparandas storlek (men utan de speciella förhållanden, som gör polisväsendet i Haparanda särskilt kostsamt). Skäl att inrätta större antal av staten bekostade tjänster än vad denna undersökning givit vid handen kan ej sägas ha förebragts. Inrättandet åter av en poliskommissarietjänst i staden skulle innebära ett alltför stort avsteg från gällande bestämmelser om polismännens lönegradsplacering för att kunna tillstyrkas.

Vad angår önskemålet om inrättande av en tjänst jämlikt 4 § polislagen i Karesuando landsfiskalsdistrikt vill jag erinra om att enligt polisutredningens mening en önskvärd intensifiering av främlingskontrollen inom distriktet borde ske genom ökad medverkan därvid från tullpersonalens sida. Som organisationsnämnden framhållit, innebär det förut berörda förslaget till omorganisation av gränsbevakningen inom Haparanda gränsdistrikt, att tullpersonalen vid gränsposteringen i Karesuando ökas med 1 man från 7 till 8 (ökningen faller på förläggningsorten Karesuando, där

styrkan ökas från 4 till 5 man). Då det härigenom bör bli ökade möjligheter att anlita tullpersonalen i den särskilda polisverksamheten inom distriktet, är jag icke beredd att biträda ifrågasatt önskemål.

Från flera håll har framhållits, att den statligt bekostade polisstyrkan inom Övertorneå-Hietaniemi polisdistrikt — enligt organisationsnämndens förslag 5 tjänster — bör ökas. Det har därvid uttalats bl. a., att utlänningskontrollen inom distriktet är omfattande och att den i sinom tid kommer att ytterligare öka, sedan påbörjad färjförbindelse med Finland vid Övertorneå samhälle blivit färdigställd. I anledning härav vill jag erinra om dels att styrkan inom distriktet enligt nämndens förslag kommer att öka med 1 polisman (anställd enligt 4 § polislagen) och dels att den nuvarande sammanslagna polisdistriktsorganisationen är relativt ny. Man synes böra låta dessa förhållanden komma till full verkan och jämväl avvakta vilken ökning av gränstrafiken, som den nya färjförbindelsen kommer att medföra, innan man tar ställning till frågan om inrättande av ytterligare tjänst. Den föreslagna organisationen torde komma att ge polischefen större möjligheter än f. n. att rationellt disponera styrkan inom distriktet genom att han får direkt befäl även över personalen för särskild polisverksamhet. Enligt vad jag under hand inhämtat, har för övrigt den till distriktet f. n. stationerade statspolispatrullen tidvis bestått av endast 2 man.

I fråga om den i Överkalix förlagda gruppen ur den statliga poliskåren innebär organisationsnämndens förslag, att en av tjänsterna uppföres som polisassistent i Ca 17. Landsfiskalen i Överkalix distrikt har i sitt remissyttrande ifrågasatt, om denna placering av tjänsten är lämplig. I nuvarande gruppen inom skyddsområdespolisen i Kalix är tjänsten uppförd som förste poliskonstapelstjänst (i Cg 17). Enligt landsfiskalens mening bör tjänsten fortfarande givas denna placering, eftersom gruppens verksamhet åtminstone under normala förhållanden blir av tämligen rutinmässig karaktär. Sedan jag under hand samrått med organisationsnämnden, som efter särskild undersökning funnit sig böra tillstyrka landsfiskalens förslag, förordar jag, att tjänsten placeras som förste poliskonstapel i Ca 17.

Den mellan representanter för civildepartementet samt vissa personalorganisationer den 15 december 1955 träffade överenskommelsen i polislönefrågan, vilken underställts årets riksdag i proposition nr 48 angående vissa ändringar i polislöneordningen m. m., kommer — såsom organisationsnämnden i sitt betänkande förutsatt — om den godkännes, att medföra vissa förändringar i de av nämnden föreslagna lönegradsplaceringarna. Rörande denna fråga torde jag få hänvisa till nämnda proposition. Vad angår tjänsterna vid den föreslagna statliga poliskåren samt de tjänster, vilkas innehavare föreslagits skola förordnas enligt 4 § polislagen, torde i princip inga andra ändringar av lönegradsplaceringen inträffa än de som betingas av att ordinarie poliskonstapel skall vara placerad i Ca 15 (f. n. är ordinarie poliskonstapelstjänst upptagen i såväl Ca 15 som Ca 13). Detta

innebär för sådan personal, vars anställning staten helt skall bekosta, att tre föreslagna poliskonstapelstjänster i Ca 13 vid Bodenstyrkan av Norrbottens statliga poliskår och en föreslagen dylik tjänst vid poliskåren i Haparanda utbytes mot poliskonstapelstjänster i Ca 15.

För Haparandas vidkommande påkallar de i propositionen nr 48 föreslagna ändrade bestämmelserna även en annan jämkning av organisationsnämndens förslag. Storleken av den i Haparanda distrikt med hänsyn till den särskilda polisverksamheten erforderliga polisstyrkan, 13 polismän, medför att 3 av tjänsterna skall vara förste poliskonstapelstjänster i Ca 17. I en normal styrka i distrikt av Haparandas storlek, 8 polismän, erfordras emellertid endast 2 dylika tjänster. Eftersom polisdistriktet sålunda enbart på grund av den särskilda polisverksamheten får inrätta en tjänst mera än normalt i Ca 17, bör staten svara för kostnaderna för denna tjänst. Under förutsättning att förhandlingsöverenskommelsen godkännes, tillstyrker jag därför den ytterligare ändringen av organisationsnämndens förslag beträffande Haparanda, att av de 5 tjänster med anställning enligt 4 § polislagen, för vilka statsverket, med hänsyn till utgifterna för polisväsendet i distriktet, föreslås skola svara för kostnaderna, 1 poliskonstapelstjänst i Ca 15 utbytes mot förste poliskonstapelstjänst i Ca 17.

Efter de av mig föreslagna ändringarna skulle personalförteckningen för Norrbottens statliga poliskår bli följande:

	Tjänst och lönegrad	Antal
Ordningspolismanstjänster:		
Poliskommissarie	Ca 25	1
Förste polisassistent	Ca 21	1
Polisassistent	Ca 19	3
Polisassistent	Ca 17	1
Förste poliskonstapel	Ca 17	13
Poliskonstapel	Ca 15	19
Rekryteringstjänst	Cf 11—Ce 13—Ce 15	4
Kriminalpolismanstjänster:		
Förste kriminalassistent	Ca 23	1
Förste kriminalassistent	Ca 21	1
Kriminalassistent	Ca 19	4
Kriminalassistent	Ca 17	2
		Summa 50

Följande tjänster skulle inrättas jämlikt 4 § polislagen och helt bekostas av statsverket:

Luleå stad

1 kriminalassistent	Ca 17
3 rekryteringstjänster	Cf 11—Ce 13—Ce 15

Tornedalen

Tjänster, som ersätter de nuvarande statspolispatrullerna:

2 polisassistenter	Ca 19
3 förste poliskonstaplar	Ca 17
5 poliskonstaplar	Ca 15
1 rekryteringstjänst	Cf 11—Ce 13—Ce 15

Särskilda tjänster i Haparanda:

1 förste poliskonstapel	Ca 17
3 poliskonstaplar	Ca 15
1 rekryteringstjänst	Cf 11—Ce 13—Ce 15

Summa tjänster, inrättade enligt 4 § polislagen, skulle således bli 20.

Emot organisationsnämndens förslag vad angår lokaler, utrustning m. m. för såväl den föreslagna statliga poliskåren som personalen för särskild polisverksamhet i Tornedalen har jag ingen erinran. Ej heller mot nämndens beräkningar av kostnaderna för organisationens genomförande — kostnadsökningen har bortsett från ett här ej aktuellt belopp uppskattats till cirka 55 000 kronor, vartill kommer ett engångsbelopp av cirka 5 000 kronor för anskaffning av möbler m. m. — synes i och för sig anmärkning kunna göras. Då — såsom framgår av vad jag senare anför — omorganisationen icke bör träda i kraft förrän den 1 juli 1957, saknas emellertid anledning att nu taga närmare ställning till de anslagsbehov, som blir en följd av förslaget. Utöver de direkta merkostnaderna kommer förslaget att medföra förskjutningar mellan anslagen för polisväsendet. Vad angår den angivna kostnadsökningen vill jag understryka, att den del härav, omkring 31 000 kronor, som avser de särskilda rekryteringstjänsterna i Luleå stad, icke är en följd av den föreslagna organisationen utan är motiverad redan av f. n. föreliggande svårigheter. Det må även framhållas, att mot denna utgiftsökning svarar en större ökning av statsverkets inkomster till följd av det ändrade Bodenavtalet. Inkomstökningen har beräknats till drygt 150 000 kronor, varför förslaget i sin helhet i nuvarande löneläge medför en besparing på omkring 100 000 kronor.

I några av remissyttrandena har berörts vissa speciella frågor.

Riksåklagarämbetet har — med instämmande av länsstyrelsen och landsfogden — begärt delning av landsfogdetjänsten i länet på två befattningshavare; f. n. finnes en landsfogde och en biträdande landsfogde, av vilka

den förstnämnde så gott som enbart sysslar med polischefsgöromålen medan landsfogdens åligganden som statsåklagare fullgöres av biträdande landsfogden. Otvivelaktigt talar vissa skäl för att denna uppdelning får fastare former och att personalorganisationen anpassas härefter. En sådan ändring kräver emellertid särskild utredning och jag är icke beredd att innan resultatet härav föreligger taga ställning till ämbetets yrkande. Med hänsyn till att frågan om hur föreståndarskapet för statspolisavdelningen i Luleå slutgiltigt skall utformas äger ett visst samband med spørsmålet om landsfogdeorganisationens i länet uppbyggnad kan jag icke heller biträda landsfogdens yrkande om inrättande av ytterligare en kommissariebefattning vid avdelningen. Som organisationsnämnden uttalat, bör frågan upptagas till prövning först i samband med ett ställningstagande beträffande landsfogdeorganisationen. I avvaktan härpå synes föreståndarskapet — som nämnden förutsatt — utan olägenhet kunna vara anordnat som f. n.

Beträffande nämndens uttalanden om samarbetet med de militära myndigheterna inom skyddsområdena har chefen för armén — efter påpekanden från sagda myndigheter — sagt sig förutsätta, att polismyndigheterna tar erforderligt samråd med vederbörande militärmyndigheter vid utformandet av anvisningar för handläggning av vistelsetillståndsärenden och i fråga om den särskilda polisverksamheten. Jag vill understryka att så bör ske. Därjämte synes det mig angeläget, att anvisningarna om handläggning av ärenden om vistelsetillstånd och av andra rutinmässiga skyddsområdesuppgifter utformas så, att nuvarande praxis så långt möjligt bibehålles.

Med anledning av vad militärmyndigheterna i sina remissyttranden anfört härom, kan jag icke biträda organisationsnämndens förslag, att särskild militärassistent skall tjänstgöra hos landsfogden i länet.

Organisationsnämnden har beträffande tullpersonalens medverkan vid den särskilda polisverksamheten föreslagit, att den nu utgående särskilda ersättningen härför skall indragas. Med anledning av vad generaltullstyrelsen och länsstyrelsen anfört i denna del anser jag mig dock ej f. n. böra ifrågasätta någon ändring av nu gällande ordning härutinnan.

Enär de föreslagna tjänsterna jämlikt 4 § polislagen kommer att medföra relativt stora utgiftsbelopp för berörda polisdistrikt, bör, som förutsatts i ett par remissyttranden, möjlighet beredas distrikten att rekvirera förskott å statsbidragen till ifrågavarande anordningar. Det torde jämlikt bemyndigandet i 17 § polislagen få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma härom.

Vad angår organisationsnämndens förslag om tjänstårsberäkning i pensionshänseende för polisman, som i samband med omorganisationen övergår från statspolisavdelningen till tjänst, inrättad enligt 4 § polislagen, torde Kungl. Maj:t bemyndigas att efter överläggningar med Luleå stad meddela beslut, huruvida och på vilka villkor tillgodoräknande av tjänstårstid, som tillkommer vederbörande i hans vid övergången innehavda tjänst hos sta-

den, må ifrågakomma. Jämväl i övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som erfordras i samband med genomförandet av den föreslagna organisationen. Jag vill därvidlag endast uttala, att de statspolispatrullerna i Tornedalen tillhörande polismän, som i anledning av den nya organisationen återgår till statspolisavdelningen i Luleå, bör komma i åtnjutande av flyttningssättning enligt härför gällande bestämmelser.

Svårigheter av skilda slag torde uppstå sig, därest den nya organisationen — som organisationsnämnden förutsatt — skulle genomföras redan fr. o. m. den 1 juli innevarande år. Landsfogden har för sin del uttalat, att det måste anses uteslutet, att en ny organisation — hur den än komme att utformas — skulle kunna genomföras tidigare än den 1 juli 1957. Jag är av samma mening och föreslår därför, att genomförandet sker fr. o. m. budgetåret 1957/58.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna i det föregående framförda förslag angående polisväsendets organisation inom skyddsområdena i Norrbottens län samt gränstrakterna mot Finland m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1957;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att för Kronans räkning godkänna det den 6 december 1955 träffade avtalet om ändring i vissa delar av 1942 års avtal med Bodens stad angående polisverksamhetens upprätthållande i staden.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven-Olof Hedengren

Polisväsendets organisation inom Bodens och Kalix skyddsområden

Område	Polischefsorganisation enl. kbr 17/6 1955 m. m.								Poliskår, polisdistrikt	Areal land den 1 jan. 1955, hektar	Folk- mängd den 1 jan. 1955	Antal kommunalt vid kommunal									
	Polischefs- distrikt	Stadsfiskal	Ca 31 Landsfiskal	Ca 29 Landsfiskal	Ca 27 Landsfiskal	Ce 25 Bitr. landsfiskal	Ca/Ce 13 Kontorist	Ca/Ce 11 Kanslibitråde				Ce/Ca 8 Kontorsbitr. Cf 4—Ce/Ca 8	Ce 14 Konstapel	Poliskommissarie Ca 25	Polisassistent Ca 19	Polisassistent Ca 17	Förste poliskonst. Ca 17	Poliskonstapel Ca 15	Poliskonstapel Ca 13	Rekryt.tjänst Cf 11—Ce 13	Exekutionsbiträde Ca 14
Bodens skyddsområde	Boden		1			1					Boden	803	11 980								
	Luleå	1					se sista kolumnen				Luleå	3 756	27 366	1	4	7	12	3	5		
	Nederluleå . .				1	1		1	1		Nederluleå . .	114 245	11 637		1		2		2		
	Råneå				1		(1)			1	Råneå ²	207 671	8 168			1	2				
	Överluleå . .			pch utm.m.	1		1	1	1	2	Överluleå— Edefors ³	283 924	13 482		1	1	3		3		
Kalix skyddsomr.	Nederkalix . .			1	1			1	2	Nederkalix . .	93 338	15 053		1	1	6					
	Töre				1			(1)		Töre	86 933	4 951				2					
	Överkalix . .				1	1		1	1	Överkalix ⁴ . .	277 900	9 117			1	3					
Gränstrakterna mot Finland	Haparanda . .			1		1	1		2	Haparanda . .	316	3 152		1	1	5					
										Karl Gustav . .	45 444	3 299				2					
										Nedertorneå . .	46 111	4 083				2					
	Karesuando				1					Karesuando . .	626 590	1 427				1					
	Korpilombolo				1		1		1	Korpilombolo— Tärendö	316 400	6 378		1		3					
	Pajala					1	1		1	1	Junosuando . .	122 000	1 918				1				
											Pajala	351 260	7 065				3				
Övertorneå . .		1			1			2	Övertorneå— Hietaniemi . .	236 656	10 166		1	1	3						
Summa	1	1	2	10	7	4 +(1)	6 +(1)	14	3	Summa	1 10	3 10	50	3	5	5					

¹ Vik.lön lgr 27. ² Endast Stora Furuön ingår i skyddsområdet. ³ Edefors kommun ingår polismännen inom Kalix skyddsområde innehar extra anställning (Cg).

samt gränstrakterna mot Finland den 1 oktober 1955

anställda polismän				Antal statligt anställda polismän														Summa					Kvinnlig biträdespersonal						
polisavd. (kår)		vid statspolisavd.		Poliskommissarie		Förste polisassistent		Polisassistent		Förste poliskonst.		Poliskonstapel		Rekryt.tjänst Cf 11—Ce 13		Förste krim.assist.		Kriminalassistent		Förste poliskonst.		Antal polismän anställda jämlikt 7 § länsstyrelseinstruktionen		Kommunal polisavd.	Statspolisavd.	Statligt anställd polis	Polis anställd jämlikt 7 § länsstyrelseinstruktionen	Totalt	
				1	1					7	11	2	8	1	1	4	2	2						42		42	4		
	1	2	3	3	1 ¹	1	1	10	7	2	2	7	21											41	52		93	11	
				1																				6			6		
																								3			3		
1																								9			9		
										Ka- lax ⁵	1	1	3											8	5		13	1	
										Morjärv ⁵		1	1											2	2		4		
										Överkalix ⁵		1	1											4	2		6		
						1	2	2														3	7	5		3	15	1	
																								2			2		
																								2			2		
																								1			1		
																								4			4		
																								1			1		
						1	1																	3	2		5		
								2	1															1	5	3	1	9	
1	1	2	3	4	1 ¹	1	1	2	15	11	2	2	7	21	1	1	2	1	10	16	2	8	1	1	4	2	2	4	
																								98	62	51	4	215	17

icke i skyddsområdet. ⁴ Endast vissa delar ingår i skyddsområdet. ⁵ De statligt anställda

Boden-avtalet i sin nuvarande lydelse**Avtal****1 §.**

Kronan övertager på nedan angivna villkor från och med den 1 oktober 1942 den skyldighet att sörja för polisverksamhetens upprätthållande i Bodens stads polisdistrikt som åligger staden enligt lagen om polisväsendet i riket.

2 §.

Staden upplåter hyresfritt från den 1 oktober 1942 i det staden tillhöriga tingshuset i Boden såsom tjänstelokaler för den poliskår som kronan upprättar i Boden hela första våningen samt de källarlokalerna vilka för närvarande icke disponeras av Luleå domsagas kansli. Därjämte skola ytterligare tjänstelokaler för poliskåren hyresfritt tillhandahållas av staden i en genom dess försorg och utan kostnad för kronan uppförd tillbyggnad till tingshuset. Tillbyggnaden, vilken skall inrymma minst sex rum med en sammanlagd golvyta om ungefär 120 kvadratmeter, skall vara färdiga att tagas i bruk snarast möjligt efter den 1 oktober 1942 och senast den 1 januari 1943. Ritningarna till tillbyggnaden skola godkännas av Kungl. Maj:t. Kostnaderna för samtliga lokalers underhåll och uppvärmning ävensom kostnaderna för yttre renhållning bekostas av staden.

3 §.

Staden tillhandahåller utan kostnad för kronan från den 1 oktober 1942 garage för tre bilar och trettio cyklar. Kostnaderna för garagets underhåll och uppvärmning ävensom kostnaderna för yttre renhållning bekostas av staden.

4 §.

Staden överlämnar den 1 oktober 1942 till kronan utan ersättning de i de nuvarande polislokalerna befintliga lösa inventarierna samt övrig av staden anskaffad polisutrustning.

5 §.

Staden erlägger till kronan årligen ett kontant belopp, som bestämmes med utgångspunkt från vad staden skolat utgiva för ett efter stadens storlek avpassat eget polisväsende. Vid beloppets bestämmande skall hänsyn tagas till stadens bidrag enligt 2 och 3 §§ i detta avtal.

Beloppet skall erläggas i efterskott den 30 juni varje år. För tiden den 1 oktober 1942—den 30 juni 1947 skall det årliga beloppet utgöra 36 496 kronor. Första gången den 30 juni 1943 erlägger staden för tiden den 1 oktober 1942—den 30 juni 1943 27 372 kronor. Inträffa ändrade förhållanden, äger part påkalla ny prövning av beloppets storlek. Framställning härom skall göras senast sex månader före sistnämnda periods utgång, vid äventyr att samma belopp skall utgå under följande fem år. Enahanda regler gälla därefter för framtida femårsperioder.

6 §.

Kan i framtiden efter förhandlingar mellan kronan och staden överenskommelse icke träffas angående storleken av det belopp som i 5 § sägs, skall beloppet bestämmas av skiljemän. Av dem skall länsstyrelsen i Norrbottens län utse en skiljeman, staden en skiljeman samt dessa skiljemän en tredje, vilken tillika skall vara ordförande. Kunna förstnämnda två skiljemän icke enas om valet av den tredje skiljemannen, utses denna av Kungl. Maj:t. I övrigt skola bestämmelserna i lagen om skiljemän äga tillämpning.

7 §.

I stadens poliskår fast anställd befattningshavare äger — efter anmälan till länsstyrelsen i Norrbottens län senast den 1 september 1942 — vinna anställning vid poliskåren i Boden från och med den 1 oktober 1942 på följande villkor:

1. Efter övergången skall befattningshavaren åtnjuta löneförmåner av statsmedel med minst det belopp, vartill han på grund av anställningen i stadens tjänst varit berättigad omedelbart före övergången. I den mån avlöningen utgöres av rörligt lönetillägg, skall tilläggets belopp minskas om så föranledes av de för stadens motsvarande tjänstemän gällande grunderna.

2. För uppflyttning i högre löneklass enligt de statliga avlöningsbestämmelserna skall befattningshavaren äga tillgodoräkna sig sådan tjänstgöring såsom polisman i stadens tjänst som tillgodoräknats för avlöningsförhöjningar i den kommunala tjänst vilken befattningshavaren innehåft vid övergången till statstjänst.

3. Befattningshavare äger för rätt att av kronan utfå tjänstepension, familjepension och uppskjuten livränta tillgodoräkna sig sin tjänstgöring i stadens tjänst.

4. Tjänstepensionen och familjepensionen jämte rörligt pensionstillägg skall utgå till ordinarie befattningshavare med minst samma belopp som befattningshavaren eller hans efterlevande skulle ha erhållit, om han kvarstått i kommunens tjänst.

5. Ordinarie befattningshavare, som avgår utan rätt till tjänstepension, skall erhålla uppskjuten livränta med minst samma belopp som enligt de för stadens befattningshavare gällande grunderna skulle ha utgått till honom.

6. Skall tjänstepension, familjepension eller uppskjuten livränta utgå, skall staden gälda det belopp varmed pensionen eller livräntan överstiger motsvarande förmån enligt de statliga bestämmelserna i ämnet.

7. Staden skall — utöver vad under punkt 6. sägs — delta i kronans kostnader för här angivna pensionsförmåner med så stor del som svarar mot förhållandet mellan tjänsteåren i stadens tjänst och sammanlagda antalet tjänsteår i stadens och kronans tjänst.

8 §.

Ordinarie befattningshavare vid stadens poliskår som icke önskar vinna anställning vid poliskåren i Boden är skyldig att från och med den 1 oktober 1942 tjänstgöra vid kåren på de villkor i avlönings- och pensionshänseende som den 30 september gällde för stadens poliskår. Till sådan befattnings-

havare utgående avlöning bestrides av statsmedel. Samtliga på befattningshavaren belöpande pensionsavgifter o. dyl. erläggas av statsverket till staden.

9 §.

Besluta Kungl. Maj:t och riksdagen om ändrade grunder för skyldigheten att utgöra kostnaderna för polisväsendet i riket än vad nu gälla, skall detta avtal upphöra att gälla den dag som de nya bestämmelserna i ämnet träda i tillämpning.

Med hänsyn till att konstapeln John Fr. Vilhelm Ericsson på grund av sjukdom icke kan vinna anställning vid poliskåren i Boden skall staden bestrida till honom utgående avlönings- och pensionsförmåner för tiden efter den 1 oktober 1942.

Detta avtal skall antagas av staden senast den 15 februari 1942 och av Kungl. Maj:t och kronan senast den 1 augusti 1942.

Avtal

mellan Kungl. Maj:t och Kronan, å ena, samt Bodens stad, å andra sidan, angående polisväsendet i Boden

I det mellan parterna år 1942 träffade avtalet angående Kronans övertagande av skyldigheten att sörja för polisverksamhetens upprätthållande i Bodens stads polisdistrikt överenskommes med verkan från och med den 1 juli 1957 nedanstående ändringar.

1 §.

I stället för 2 och 3 §§ i 1942 års avtal skall följande gälla:

Staden förbinder sig att för den statliga poliskåren i Boden samt för landsfiskalen-polischefen i Boden och dennes expedition tillhandahålla erforderliga och av Kronan godkända tjänstelokaler, arrestlokaler, garage och andra utrymmen.

Så länge de lokaler och utrymmen, som för närvarande — dels på grund av 1942 års avtal dels ock jämlikt senare träffad överenskommelse — disponeras för nämnda ändamål, av Kronan anses vara tillfyllest, skola de tillhandahållas av staden. För dessa lokaler och utrymmen skall Kronan erlægga hyra med 12 375 kronor för år jämte sedvanligt särskilt bränsletillägg och tillägg för de generella hyreshöjningar, som medgivits efter år 1942 och ytterligare kunna komma att medgivas. Yttre renhållning bekostas av staden.

Särskilt avtal om hyresvillkoren skall, med iakttagande av ovanstående, träffas mellan staden och länsstyrelsen i Norrbottens län såsom representant för Kronan. Nu gällande, häremot stridande hyresavtal mellan parterna skola upphöra att gälla.

Uppstår fråga om utbyte eller utökning av nuvarande lokaler och utrymmen, skola förhandlingar härom upptagas mellan Kronan och staden.

2 §.

I stället för 5 och 6 §§ i 1942 års avtal skall följande gälla:

Staden erlägger till Kronan i efterskott för budgetåret ett kontant belopp, motsvarande vad staden skolat utgiva för ett efter stadens storlek avpassat eget polisväsende. Med budgetår avses här tiden den 1 juli—den 30 påföljande juni. Räkning å detta belopp skall före den 1 september närmast efter utgången av det budgetår ersättningen avser tillställas staden, som har att före utgången av samma september månad inbetala ersättningen till länsstyrelsen i Norrbottens län eller ock påkalla förhandlingar, som avses i sista stycket av denna paragraf.

För bestämmande av ersättningsbeloppet skall följande gälla:

a) Till grund för beräkningen skola läggas de verkliga lönekostnaderna under det budgetår ersättningen avser (grundlön, rörligt tillägg, kompensationsstillägg eller motsvarande och kallortstillägg) för de löneplansanställda polismän, som innehaft eller uppehållit de polismanstjänster vid den stat-

liga poliskåren i Boden för vilka Boden fastställts såsom stationeringsort. Hela beloppet av dessa lönekostnader skall divideras med antalet löneplans-placerade polismanstjänster med stationeringsort i Boden, vilka äro upp-tagna å för budgetåret fastställd personalstat för den statliga poliskåren, samt multipliceras med det beräknade antalet polismän i ett efter stadens storlek avpassat kommunalt polisväsende. Sistnämnda antal skall anses utgöra det tal, som erhålles då stadens folkmängd den 1 januari under budgetåret divideras med 800; uppstår därvid brutet tal, skall avrundning ske till närmaste hela tal. Det belopp, som framkommer enligt nu angivna beräkningssätt, skall utgöra stadens grundersättning.

b) Utöver grundersättningen skall staden utgiva gottgörelse för övriga avlöningsförmåner samt pensionskostnader och omkostnader, vilken gottgörelse med hänsyn till stadgad rätt till statsbidrag för hållande av reserv-polis bestämmes till 32 procent av grundersättningen.

Ersättning, som avses i denna paragraf, skall anpassas efter sådana föränd-ringar beträffande skyldigheten att svara för kostnaderna för polisväsendet — även ändrade pensioneringsbestämmelser — som kunna bli beslutade för städer av Bodens storleksordning.

Därest förhandlingar mellan Kronan och Bodens stad påkallas angående storleken av ersättningsbelopp, som avses i denna paragraf, och enighet där-vid ej kan nås, skall beloppet bestämmas av skiljemän. Av dem skall läns-styrelsen i Norrbottens län utse en skiljeman, staden en skiljeman samt dessa skiljemän en tredje, vilken tillika skall vara ordförande. Kunna förstnämnda två skiljemän icke enas om valet av den tredje skiljemannen, utses denne av Kungl. Maj:t. I övrigt skola bestämmelserna i lagen om skiljemän äga tillämpning.

3 §.

Bestämmelsen i 9 § första stycket i 1942 års avtal skall äga tillämpning även å detta avtal.

Detta avtal upphör att gälla tre år efter utgången av det budgetår, varunder från endera sidan uppsägning skett. Genom detta avtal taga parterna icke ställning till frågan om uppsägbarhet av 1942 års avtal.

Detta avtal skall antagas av staden senast den 1 februari 1956 och av Kronan senast den 1 juli 1956.

Undertecknade Lindell, Brunnberg, Djurberg och Enhörning såsom repre-sentanter för Kungl. Maj:t och Kronan samt Wallström, Wilhelmsson, Pet-tersson, Strandberg och Nilson såsom representanter för Bodens stad ha efter förhandlingar rörande polisväsendet i Boden träffat överenskommelse om detta avtal, varav vardera sidan tagit ett exemplar, och förbinda sig att framlägga detsamma för respektive huvudmän.

Boden den 6 december 1955

Karl Lindell
Arne Brunnberg
H. Djurberg
Henrik Enhörning

Sten Wallström
B. Wilhelmsson
Hugo Nilson
Bertil Strandberg
Carl Pettersson

Förslag till polisväsendets organisation inom Bodens

Område Polisdistrikt Stationeringsort, avdelning etc.	Ordningspolismanstjänster								
	Poliskommissarie Ca 25	Förste polisassistent Ca 21	Polisassistent Ca 19	Polisassistent Ca 17	Förste polis konst. Ca 17	Poliskonstapel Ca 15	Poliskonstapel Ca 13	Rekr.tjänst Cf 11—Ce 13	Exekutionsbiträde Ca 14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A. Bodens och Kallix skyddsområden									
<i>I. Stalligt anställd polis (Norrbottnens stalliga poliskår)</i>									
Boden: Boden	1	1	1	1	8	11	3	4	
Gammelstad (Nederluleå landsfiskalsdistr.)			1		1	1			
Kalix (Nederkalix—Töre landsfiskalsdistr.) ¹⁾			1		2	2			
Morjärv (Nederkalix—Töre landsfiskalsdistr.) ¹⁾					1	1			
Överkalix (Överkalix landsfiskalsdistr.)....				1		1			
<i>II. Kommunalt anställd polis</i>									
Luleå: Kommunal avdelning	1		4		7	11	3	8	
Statspolisavdelning.....	1	1	1		10	7			
Nederkalix—Töre			1		2	5			2
Nederluleå			1		1	2			2
Råneå				*1		*3			
Överkalix				1		3			
Överluleå—Edefors			1		3	2			2
B. Gränstrakterna mot Finland									
<i>Kommunalt anställd polis</i>									
Haparanda—Karl Gustav—Nedertorneå		1	1		2	9	2	1	1
Karesuando						1			
Korpilombolo—Tärendö			1			3			
Pajala—Junosuando			1		1	4			
Övertorneå—Hietaniemi			2		2	4		1	1
Summa	3	3	16	4	40	70	8	14	8

